

16de Aarg.

1885.

29de Bind.

Før Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

28de Februar. — 4de Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter

„For Hjemmet“

udkommer med to Ark i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forstud. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit.

Adresse: R. Thronbien, Box 1014, Decorah, Iowa.

Hegnens Møbelmagazin

har et smukt Udsalg af alle Slags saavel elegante som simple Mobler til Møblering af Stadsværelser, Dagligværelser og Soveværelser; elastiske Sengbunde, Rænestole, Gyngestole, Spiseborde med Indfudsplader, Centrumborde af nyeste Façon, Fosfilsten Borde, Speile og ellers Alt, hvad man pleier at finde i en velforlyst Møbelhandel. Gode Varer til rimelige Priser. Uslæg mig et Besøg, førend du tjober andetsteds.

Mine Møbelrum er et Kvartal Nordøst for Milwaukee & St. Paul R. R. Depot. Chs. Hegner.

Meneely & Company, West Troy, N. Y.,

Klokker. Fordelagtigt bekendt blandt Almenheden siden 1826. Kirke-, Kapel-, Skole-, Brandalarm og andre Klokker; ogsaa forskjellige Slags Klokkespil.

85 41 h p

Real Estate for Sale. I have for Sale Town property and improved Farms and can suit almost any kind of wants in this line. The said property is situated in and around the City of Decorah, Winneshik Co., Iowa. Prices low and terms to suit purchaser.

Apply to
(13 t. f.)

E. P. Johnson,
Office over Winneshik County Bank, Decorah, Iowa.

J. J. O. Gremm.

sælger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olie, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælges.

Se ind til ham, førend De afslutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i det gamle Post-Office ligeoverfor St. Cloud Hotel.

1 h

DECORAH, IOWA.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

16de Aarg. }

28de Februar 1885.

{ 4de Hefte.

I Skumringen.

(Fortælling af N. Fries.)

(Fortsættelse.)

Fjerde Kapitel.

„Jeg vil ikke forlade Eder faderløse.“

Det var ved „Hellig Tre-Kongers Tid“! Da er det hos os her tillands haard Vintertid med tilfrosne Vinduer, — Is og Sne. Det er en tung Tid for de Fattige baade i By og Bygd. I Byerne, maa ofte det knappe Maaltid end yderligere afknappes, for at der kan blive et Par Skilling om Dagen til Brænde, og paa Landet maa de slæbe paa Ryggen ud fra de med dyb Sne be- dækkede Skove ethvert Knippe Brænde, de tilstrænge. Men om Natten sunkle paa den Tid Stjernerne saa deiligt, som om de vilde falde ned fra Himlen, og man spørger uvilkaarlig sig selv:

„Hvem af alle disse, der nu blinker, saa venligt ned til os, har det vel været, der forie de Hellige Tre-Konger, indtil den stod stille og lyste over Bethlehems Stald?“

Under den smukke Stjernerhimmel i

Hellig Tre-Kongers-Tiden laa ogsaa Knuds lille Fattighus med sit lave Tag, saaledes som det allerede havde ligget i Aarhundreder. Det laa ganske stille der i den dybe Dunkelhed i den trange, mennesketomme Gade, som om det var uddøet. De gamle Beboerinder til Fremtiden, var allerede for længe siden krobne op i deres Senge og søgte i den iskolde Nat at blive varme under Fjærdynen, som de trak op over Ørene.

Kun fra et Vindue paa Bagsiden af Huset glimtede et soagt dunkelt Lampestin, — af, hvor mørkt og trist i Sammenligning med Stjernerhøjet deroppe! — Og dette triste Lampestin belyste et Dødsleie, medens Stjernerne deroppe drog videre paa sin Bane, som om dette ikke i mindste Maade vedkom dem.

Paa det fattige men renslige Leie laa Wolf Hartmans Hustru. Den tunge Byrde var endelig bleven hende for tung, — hun var sunket sammen under den; — ti lange, lange Aar havde hun baaret

den — det tiende Aar nærmede sig til Enden. — men nu kunde hun ikke mere, det var forbi!

Han havde sagt: „Min Anna, du lever ikke den Dag, jeg bliver fri!“ Af, hun havde dog saa gjerne villet opleve hans Frihedsdag, hun havde anstrengt alle sine Kræfter, hun havde af yderste Evne stræbet at holde sig oppe, naar hun var paa Veien til at ligge under, — at spulke til Jorden, — men nu kunde hun ikke mere, — nu var det Slut!

Der laa hun med de asmagrede Hænder, hoorpaa enhver Aare, enhver Scene var aftegnet, — disse slittige Hænder, der aldrig havde standset sin Virksomhed og hvilet, — nu laa de der saa matte og trætte, at de stakkels Fingre neppe formaede, — for sidste Gang, at folde sig sammen! De havde jo ogsaa saa utallige Gange foldet sig i angstfuld Bon og Kafaldelse.

Der laa hun nu med det indsuntnede Bryst, der kun ganske sagte, næsten umærkelig, sank og hævede sig; man saa det kun paa det snehvide Lagen hvori hun havde ladet sig indhylle — for at dø!

Der laa hun med de vidt aabne, overordentlig store, klare Dine, i hvilke endnu engang al Livs- og Kjærlighedsstyrke havde samlet sig for at man kunde læse:

„Det er det evige Liv!“ og: — „Kjærligheden ophører aldrig!“

Disse Dine var fæstede paa et ungt Menneske, der boiede sig over hende, saa omhyggelig, saa omt, saa trofast! Saaledes boier Stammen sig, naar den Støtte synker, der har holdt den oppe, — eller, vi ville heller sige: saaledes breder den unge Fugl bestjærmende og afværgende sine Vinger ud, naar man vil kaste den ud af Reden, hvor den har fundet sit Livs Varme.

Slank og hoi af Bert, sjont endnu ganske en Gut, stod dette Menneskebarn

ved Siden af sin døende Moders Leie. Den høire Arm havde han lagt under hendes Nakke for bedre at støtte hendes svage Hoved, med den anden Haand strøg han undertiden mildt og sagte over hendes dødsblege Pande eller over det bløde, graanende Haar.

I hans ellers saa glade, af Livskraft og Livskjyst straalende, blaa Dine hang tunge Taarer, de lange, tykke Dienhaar kunde ikke længer holde dem, — de faldt varme ned paa de foldede Moderhænder! Det tykke, blonde, krollede Haar laa ned over hans Pande, han havde jo ingen Haand fri, hvormed han kunde stryge det tilbage.

Der er bleven en smut Yngling af den lille Gut, som legte paa Sandhoben og red paa Koftefastet mellem Husene. Af hans Lemmers smukke, kraftige Bygning kan man ingen Forestilling gjøre sig om den tarvelige Rost, hvormed han er nærret; det sorte Brød har farvet Kinderne røde, og i hans klare, blaa Dine lyser saa meget Livsmod og Haab, at man ikke skulde tro, han er oppoeret i den triste, rønge Gade „Stumringen“!

Allerede for lang Tid siden har han faaet sin Faders Etjebne at vide. Den forlødte, ullykkelige Hustru maatte tidligt i Sonnen opdrage sig en Deltager i sin Sorg og Smerte, — og det har lagt en dunkel Skygge over hans Sjæl. Allerede længe har hans unge Hjerte i enhver stille Stund grublet over og arbeidet sig træet for at finde ud, hvorledes han skulde bringe Lys ind i denne Skygge.

Som en ubestemt Anelse er det steget op i hans Indre, at dette maatte blive hans Livs Opgave og Kamp. Meget langt tilbage i hans Erindring stod Fillede af hans Fader, saaledes som han havde seet ham en eneste Gang! — Denne Fader med det mørke Nag i sine Miner, overvundet og brudt, men

dog trodsig, smedet i Lænker og dog oprørsf! — Nu ved han, at det store Hus var et Fængsel, at det kort afklippede Haar og Ferningen om Foden var det sorgelige Tegn paa en fornedrende Forbryderstraf! — Og dog føler han Kjærlighed til denne Fader, — varm Sonnenkjærlighed! Af ei Kvindehjerter, som har elsket denne Mand, er jo Faderens Billede malet for hans Dine! Hans ualmindelige Kræfter, — hans Arbeidslyst, — hans mandige Skønhed, — staar Altsammen for ham i et forklaret Uds.

Er han skyldig — eller uskyldig! — hvem kan afgjøre det? I ethvert Tilfælde er hans Skyld mod Menneftenes Love forlængst udsonet.

Saaledes var Moderens og Sonnens Hjertor sammenvoyede gjennem fælles Sorg, under Vægten af samme tunge Livsbyrde — tusinde Gange fastere og inderligere forenede, end de vilde være bleone i Lyffens Dage, under Livets Belvære.

Og nu vil Doden rive disse saa fast sammenbundne Hjertor fra hinanden! Det maa vel smerte — bittert smerte!

Den gamle Mor Kruse med de udflyttede Densfjerner sad endnu altid i Kaffelovnsstrogen. Hun var nu otti Aar gammel og ventede daglig paa sin Belsignelse, — paa sin Dod, men fremdeles forgyvedes! Men dog venter hun saa taalmodigt, — saa inderlig taalmodigt! — Konrad havde villet bringe hende tilfængs. — O, det forstod han godt! Den unge Gut var allerede gammel i den Gjerning, han havde allerede for lang Tid siden maattet hjælpe den Gamle „Engel-Tante“ da hans Moder blev for svag til at gjøre det. Og han gjorde det saa godt og gjerne, hans unge, stærke Arm, kunde meget bedre og lettere løfte og bære den Gamle, end den svage Moder. Men denne Aften vilde hun

ikke bringes i Seng, — hun vidste, hvad der nu meget nær forestod, hun lyttede foroverboiet efter hvert Aandedræt, — hvert Suk, — hvert lille, sagte henaandet Ord, der gik over den Døendes Læber.

„Hvad skulde der nu blive af hende, naar hun i sin Hjælpeløshed bliver alene tilbage?“

Hun havde god Grund til at lade dette bange Spørgsmaal stige op i sit Indre. Men dog tænker hun nu slet ikke derpaa, — hun tænker blot paa den Døende, — paa hvad der nu derhenne skulde fuldendes. — Døden er det Helligste, — det Herligste, af hvad der gives her i Verden, — den levende Guds Under, hvor man hører hans Fodtrin, kan føle hans mægtige Haand! — Derfor er hele hendes Sjæl samlet i denne Dod, — og Alt i hende — er Bon!

Hendes elskelige Dine er hyllede i Dunkelhed, men desto klarere er hendes indre Verden! — Der ser hun Himlene aabne. — Stigen reist. — Guds Engle stige op og ned, og han selv vor Herre og Frelser, med de synlige Tegn paa Korsdøren i det forklarede Legeme, Mærker efter Naglegabene paa Hænder og Fodder og den aabne Side — staar overst oppe; og hun hører hans Mund sige:

Jeg vil være med dig og bringe dig tilbage til det Land, hvoraf du er draget ud! — Og det klinger og synger i hende: „Her er sandelig Guds Hus og Himlens Porte“!

Nu hvistede den Døendes Mund ganske sagte:

„Din Fader!“ — Efter et Dieblik atter: — „Din Fader!“

Et smerteligt Udtryk laa over hendes Ansigt, idet hun ved disse Ord saa paa Sønnen.

Alt, han havde forstaaet hende, om hun havde hvistet meget sagtere, — han

havde forstaaet hende uden Ord, — han læste det jo ud af hendes Mine, saaledes havde hun jo utallige Gange seet paa ham, naar han udofte for ham sit Hjertes, sit Livs tungeste, mest angstfulde Sorg

Hvad skulde den arme Gut gjøre? — hvad skulde han svare for at lette hendes Hjerter? Han boiede sig endnu dybere ned over hende, hans friske Læber berørte hendes af Dødsjæved fugtige Pande med et let Kys, — han vidste Intet at sige.

Det var, som om den Frygt, der lytde hendes Hjerter, ikke tillod hende at dø roligt. Hun samlede sine hurtigt svindende Kræfter og begyndte atter:

„Din Fader, — du maa hjælpe ham ud,“ — hun fæstede ved disse Ord et angstfuldt, bedende Blik paa Sonnens Ansigt.

„Jeg vil ikke forlade Eder faderløse, jeg kommer til Eder!“ sagde den Gamles gode, klare Stemme fra Kaffelovns frogen.

Hun sagde det langsomt og tydeligt, saaledes at Ordene jærvede og klang gennem Dødsfæmret ligesom Klokketoner fra en høiere Verden! — Hun sagde det tre Gange.

Da hun havde udtalt dem første Gang, lyttede den Døende opmærksomt, ligesom Hagar lyttede; da hun med sin Søn forsmægtende i Orkenen hørte en Rildes Rislen.

Da hun gjentog Ordene anden Gang, var hendes Ansigt bleven fuldt af Guds Fred, ligesom En, der længe har lidt af pinlig Tørst, og er bleven lædset med levende Vand.

Og da hun udtalte Ordene tredje Gang, sunkede hun ganske dybt, — de tunge Dienlaag faldt langsomt igjen, — Hovedet sank stille tilbage paa Pudsen, ligesom et dødsstræet Barn, der slumrer ind ved Moderbrystet.

Saa laa hun da og sov — bestandig fastere og dybere, — — hun var for evig indslumret!

Konrad, den arme Gut, holdt hende endnu i sine Arme, strog hende fremdeles over Haar og Pande, indtil den Gamle hoiitidelig sagde:

„Gud være lovet!“

Da saa han, at Moderhjerter havde ophørt at slaa, sank ned og skjulte sit Ansigt i Dødsjængens Puder, og græd bitterligt!

Hoit paa Nattens mørke Himmel — od de lysende Stjerner, og lige over Knuds Bolig Orion med sit Trestjernebillede, der lytste og glimede stedse klarere og skjønnere!

Gjennem det unge, bedrovede Menneskehjerter derinde gif det som et Suf fra hans tidligste Barndomsdage:

„D. i Morgensj. rne stor og stj. n,
Som viste Veien til Guds Søn,
Stin klart i Hjertet inde,
At jeg kan Jesum finde!

Du Morgensjerne med din Glød,
Du hjælper os af al vor Nød!“ —

Den næst efterfølgende Palmesøndag skulde Konrad konfirmeres og derefter gaa til søs. Moderen havde vistnok havt mange Kamppe, forend hun foraaede at give sit Samtykke til denne Livsplan, men til sidst havde hun dog gjort det.

Hvad skulde der saa blive af den stakfels gamle Engel Kruse? hvem skulde pleie og staa hende bi i hendes hjælpeløse Alderdom? Boligen var jo rigtig nok fremdeles hendes, saa længe hun levede; Direktionen for Stiftelsen lod derfor forespørge, om nogen af hendes Husfæller vilde overtage den Gamles Tilshyn og Pleie. Men isaafald var der vist intet Godt at vente; Jungen af dem vilde vel gjøre det med Glæde, men med Knur og Misforvielse.

Efterat den stoffels forladte Gut havde besørget sin Moders Begravelse, laa denne Sorg tungt paa hans Hjerte!

Ved Begravelsen var han den eneste Sorgende, der gik bag efter den mer end simple, usmykkede Ligkiste. Ved Graven gik der en Gysen gennem hans Sjæl, da de haarde, frozne Jordklumper saa ubarmhertig larmende saldt ned paa Kisten, som om de ikke undte den elskede Dode stille Ro i det sidste, lille Sovestue. Langsomt gik han hjem; den tidlige Vinterdag var tilende. — Fattiglig blive i al Hast begravne Klokkeren fire om Eftermiddagen, — Solnedgangen glødede i Vest, men i den trange Gade laa allerede dyb Skumring, og inde i Stuen var det næsten ganske mørkt. For den Gamle gaves der dog ingen Afveksling af Lys og Mørke, og for Konrad var det ogsaa ganske det samme, om han sad i Mørket; i den dybe Grav hvori de netop havde sænket hans Moder, var det jo endnu meget mørkere.

Strax han var kommen ind, raabte den Gamle ham hen til sig, han maatte sætte sig paa en Skammel ved hendes Fødder saaledes som han altid gjorde, da han var en liden Gut. Hun lagde sin Haand omt paa hans Hoved, hendes Fingre legte sagte med hans tykke, blonde Lokker, og saa talte det gamle, blinde Menneskebarn Trost og Mod ind i det unge Hjerte.

For det ene af disse Menneskehjerner havde denne Verden forlængst lukket sine Porte, hun havde allerede længe ligget ventende paa Dørtærskelen til den himmelske Verden, og derfra kastede hun sine Blikke tilbage og saa Alt — ikke forvirret, men smukt ordnet, — ikke uklart, men lyst og klart. — For det unge Hjerte ved hendes Fødder skulde Fremtiden først oplade sig, — hans Arbejde og Kamp

laa endnu foran ham, og alt dette gik han imøde som et Barn, der gennem Nat og Mørke og Fare skal finde Veien hjem til Faderhuset. Dog kunde han ved Guds Naade sige som de Bise fra Østerland: „Vi have seet hans Stjerne!“ thi Lyset fra en høiere Verden var saldt ind i denne fattige Voligs Dunkelhed og Mørke, og anelsesfuldt strakte hans Sjæl sig imod dette Lys.

Den Gamle talte ligesom nedsænket i himmelsk Ro om Liv og om Død, — om at blive født og at blive begravet, — hun talte om Verdens Lyst, som forgaar og om den Daarstab at forlade sig derpaa, som om den aldrig forgik, — hun talte om den himmelske og den menneskelige Kjærlighed, og da fornemmelig om hendes Kjærlighed, som nylig havde forladt dem! — hun talte om den meget store Løn, til hvilken hun nu var indgangen, — og der var intet af Sorgmodighed, intet af Begravelsestanke, — der var lutter Fred, Glæde og tillidsfuldt Haab.

Om alt dette talte hun med ganske simple, enfoldige Ord, saaledes som Guds Børns Sprog er. Men om sig selv sagde hun ikke et Ord! — om sin Ensomhed og Forladthed, om den i Sandhed trostesløse Stilling, i hvilken hun vilde blive sat, naar Konrad forlod hende, — ikke et Ord!

Og Konrad! — for ham var det, som om under den Gamles Ord den ene Byrde løstede sig efter den anden fra hans bedrøvede Hjerte, — som om hans Sjæl var bleven en Fugl, der udspejndte sine Vinger, først frygtfomt, men derpaa altid modigere og driftigere, som om den fløj opad høit og stedse høiere, indtil hele Verden laa under hans Fødder, og over ham hvævede sig den vide, blaa Himmel.

Smidlertid var det blevet saa mørkt, at kun et svagt Glimt viste, hvor Vin-

dnet med de smaa, afdelte Ruder var, dog fattedes det Jngen af dem paa indre Lys. Da en Tid var hengaaet i Taus-hed, sagde Konrad:

„Hvad skal der blive af dig Engel-Tante, naar jeg gaar bort?“

Da svarede den Gamle atter med det Bibelsprog, som hun udtalte den Nat. Moderen dode:

„Jeg vil ikke forlade Eder faderløse, jeg kommer til Eder!“

„Tænd nu Lys Konrad!“ bad hun.

Ugerne svandt hurtigt hen, — Palmesøndag var forbi. Strax efter Paaske skulde Konrad reise til en Søstads for at tage Hyre paa et Skib, men først skulde han til Tugthuset. Moderen havde ofte sagt ham, at den sjette April var Faderens Frihedsdag, og de havde da udmalet for hinanden, hvordan det skulde gaa til den Dag; begge skulde de staa udenfor Tugthusets Port, naar han kom ud, tage ham imellem sig og føre ham hjem. Nu var hun gaaet bort, og han var alene tilbage, saa maatte han ogsaa gaa alene for at vise denne Hjelpløshed og Barmhjertigheds-gjerning mod den arme Fader.

Den sjette April var Onsdag efter Paaske, om Tirsdagen vilde Konrad reise.

Anden Paaske-dag var den sidste Dag, han tilbragte i det triste, skumle Hjem, hvor hans Barndomsdage var henrundne, — nu skulde han ud i den store, lyse, straalende Verden med alle dens glimrende Farver og Skikkelser. Vel udbredte han i forventningsfuldt Ungdomsmod sine Arme mod denne Verden, men med et taknemmeligt Gemyts Trostfab blev han dog med tusinde Traade fastholdt ved Forgangenhedens Velsignelser.

For sidste Gang havde han bragt den hjælpeløse, hjære Gamle tilfjængs, og ved Tanken om at andre, hjarlighedsløse og

omsorgsløse Hænder for Fremtiden skulde vise hende denne Tjeneste, sukede han dybt.

Da holdt hun hans Hænder fast, soldede sine egne over dem og siddende opreist i Sengen, med det blege, gamle Ansigt opadvendt nedbad hun over hans Hoved Guds rige Velsignelse, bad om, at det evige Lys maatte lyse for ham paa alle hans Veie om Guds Kraft, som gjør stærk i Svagheit, paa det at han ogsaa ude i den fremmede Verden maatte blive en Son af det rette, evige Faderhus.

Da sank hun udmattet tilbage i Buderne, tog sine Hænder bort fra ham, og som om hun nu blot alene havde at bede for sig selv, sukede hun af dybeste Dyrst:

„Ja, jeg kommer snart! Amen! — Ja kom Herre Jesu Amen!“

Da Konrad den følgende Morgen traadte hen til hendes Seng, laa hun netop saaledes, som hun havde ligget om Aftenen — men hun var stiv og kold. Hendes Dine vare fast tilsluttede, som om en god, trofast Haand havde trykket dem sammen, om hendes smale, indfaldne Læber spillede et vidunderligt Smil, en Glæde, der ikke var af denne Verden.

Længe havde hun ventet, nu var Forventningen endt, den blev opfyldt — i rette Tid!

Udenfor den fast tilslukkede Port, der fører ind til Tugthuset, stod et ungt Menneſte med en Blyt under Armen og ventede. Han bar Somandsdragt, en grov, blaa Jakke, og om den bare Hals var et Tørklæde løselig knyttet. Han havde staaet der en lang Tid, og det maatte nu snart være Middag. Nedslaaet og angstelig hævede han Blikket mod Byens Kirke-taarn, hvor Viseren paa Uhrstiven var rykket meget nær Tallet 12, — og hans Tid var afmaalt.

Da aabnede Porten sig, og en Mand i Embedsdragt med Guldtresser paa Skjolekraven og om Huen traadte ud. Manden havde Hastverk, men dog streifede hans Blik det ventende unge Menneske, der hurtigt rev Sømandshuen af sig og saa paa ham med et saa spørgende næsten bedende Blik, at han uvilkaarlig standsede.

„Hvad vil du min Gut? venter du paa Noget her?“ —

Konrad aabnede sit Hjerte for ham og fortalte, at hans Fader havde været derinde i ti Aar, at det idag var hans Frihedsdag, derfor var han kommen hid for at modtage ham. Faderens Navn var Wolf Hartmann, hans eget var, Konrad Hartmann.

Strafanstaltens Direktør, (ham var det) strog sig med Haanden over Panden, som om han vilde tilbagekalde i sin Erindring Noget, der var hændt for lang Tid siden.

„Har du ikke været her engang for min Gut, — engang med din Moder for omtrent otte a ni Aar siden, maa det vel være.“

Konrad nikkede ganske fornoiet; det forekom ogsaa ham, at dette var et ældre Bekjendtskab. — det var ganske vist den Mand, om hvem hans Moder havde fortalt, og som han dengang antog for Kongen.

„Du stod altsaa og ventede her for at modtage din Fader, var det ikke saaledes min kjære Gut?“ spurgte Manden videre, og i hans Tone laa en saa varm og hjertelig Deltagelse, at den lyst frem endog gennem de grønne Brillen.

„Jo!“ svarede Konrad.

„Da kommer du for sent min stakkels Gut! Din Fader og flere Andre blev løsladte igaar, og det vil idag — ja maaſte bestandig — falde dig vanskeligt at finde ham. De, som kommer ud her-

fra, gaar for det Meste ud i den vide Verden. Kom ind med mig, saa skal jeg fortælle dig, om din Fader!“

Konrads Ansigt udtrykte under denne Tale dyb Skuffelse og — en klar Laare rullede ned over hans Kirder. Han stod som fastvoret til Jorden, og Huen var gledet ud af hans Haand. — Følge den venlige Indbydelse til at gaa ind, kunde han imidlertid ikke, da han Kløften Et skulde affted med Jernbanen.

„Hvor vil du da nu hen min Gut?“ spurgte Direktøren.

„Jeg tænkte, jeg skulde faaet min Fader overtalt til at følge med mig til Hamburg,“ svarede Konrad, „det er nemlig min Bestemmelse at gaa tilfjøs; og da jeg antager, at min Fader nu heller vil være paa Vandet end paa Landjorden, kunde vi taget Tjeneste paa samme Stib. — Men jeg maa skynde mig affted!“

Direktøren saa paa sit Uhr. — „Saa vil jeg følge dig et Stykke,“ sagde han, „du skal ikke ganske forgjæves have opfyldt din sønlige Pligt!“ — Derpaa vandrede de affted ved hinandens Side. Manden, der fortalte Sonnen om Faderen, havde noget af den Kjærlighed i Hjertet, der er langmodig og venlig, og som ikke søger sit Eget.

Konrad erkarede da, at Faderen siden hint Besog var bleven en ganske Anden; at den vilde Trods, som før beherskede ham, efterhaanden mere og mere beg borte, men en Stygge af dyb Sorgmodighed havde derimod lagt sig over hans Sind. Han talte aldrig mere end høist nødvendigt, — taus og alvorlig gjorde han, hvad der blev fordret af ham; et Smil eller et muntert Udtryk i hans Ansigt havde man aldrig set. — „Nogle Dage for hans Befrielse,“ vedblev Direktøren, „talte jeg længe med ham, — spurgte ham om, hvad han nu tænkte at tage sig

til; — men jeg fik intet Svar, om han ikke tænkte allerførst at opøge sin Kone og sit Barn, — men ved dette Spørgsmaal ryttede han paa Hovedet og slog begge Hænder for Ansigtet. — Jeg kan saaledes ikke min kjære Gut give dig det mindste Vink om, hvor han er, eller hvad han har ifinde at gjøre, men et Lyksklimt i Mørket er det dog, at jeg med Bestemthed tror, at hans Haardhed og Trods har forvandlet sig til en Sorg, som engang vil føre Fred og Glæde med sig.“

Mange vrelende Følelser strømmede under denne Meddelelse gjennem Konrads Sind og Hjerte, under hvilke han dog altid blev mere og mere sorgmodig og nedstemt. Nu stod de ved Indgangen til Jernbanegaarden, og den venlige Direktør lagde begge sine Hænder paa Konrads Skuldre, saa ham fast ind i Øinene og sagde:

„Gud være med dig min Gut! — Intet er Tilfælde; skal du finde din Fader engang i den vide Verden, saa vil det ske, — bliver Veiene og Hindringerne end nok saa lange og mange. Og naar du finder ham, saa lær ham, at der gives en Kjærlighed, der aldrig op-hører!“

Med disse Ord fjernede Manden sig hurtigt, — og fem Minuter senere bruste Toget afsted.

Paa en liden Vlyt i en Fjerdeklassevogn sad en ung Skibsgut og støttede det tunge Hoved i Haanden. Han tænkte paa Livets mange Gaader, — paa de sidste Ord, Manden havde sagt, og hans Sjæl vankede om som en Fugl over Vandholgerne for at finde et Stær, hvorpaa den kan udhvile. Da dakkede, — ligesom en stærk Klippe af brusende Bøyer, de Ord frem:

„Jeg vil ikke forlade Eder faderløse, — jeg kommer til Eder!“

Beständig dybere nedtænkede han sin Sjæl i Erindringen om de henrundne Dage; han mærkede intet af sine Medreisendes latter og Samtale, — han hørte ikke Lokomotivets Piben, da de kom til Stationen; de Andre troede, at han sov.

Det ene Barndomsbillede efter det andet gled forbi hans indre Syn; han saa sig selv som en liden Gut, der drev sin Leg i den trange Gang mellem Husene, — saa det barnlige Pige hoved bag de store Vinduesrunder, — tænkte paa hint Besøg, den lille Pige havde gjort ham og at hun havde bragt saa mange smukke og dejlige Ting med, — paa den Omgang, som fulgte heraf med dette store, rige Hus, hvor Alt var saa herligt og prægtigt. Et Aar havde denne Omgang varede, da døde den lille Piges blege, søge Moder, den sindssvage Fader blev bragt bort, og hans lille Veninde forsvandt fra Øjen, efterat hun med mange Taarer havde taget en hjertelig Afsted fra ham og lovet at skrive ham til. Dette havde hun ogsaa gjort, og Brevet havde han altid bevaret, — det laa nu inde i hans lille Nye Testamente paa Bunden i hans Vlyt. Han kunde det udenad, og det gjorde ham i hans nærværende, forladte Tilstand godt at gjenkalde sig Indholdet; det lod saaledes:

„Min kjære Ven!

Det gaar mig ikke godt her. Min Tante og Onkel vilde ikke have mig hos sig, da de er gamle Folk og selv ingen Børn har. Nu er jeg hos fremmede Mennesker, som jeg ikke synes om; thi jeg mærker godt, at de ikke holder af mig. Jeg gaar i Skole og maa lære Meget. Babel er heller ikke mere hos mig; hun var meget bedrøvet, da hun gik fra mig, og vi græd Begge meget. Naar jeg er bedrøvet, tænker jeg paa at

du dog vist holder meget af mig, — jeg vil ogsaa bestandig holde meget af dig og bede til den kjære Gud om, at vi atter maatte komme til at lege sammen. — Her er en Bige her i Huset, som heder Stina, og hun er meget snil og god imod mig; hun vil sende dig dette Brev, for jeg ved ikke, hvordan jeg skal bære mig ad dermed. Skriv mig til igjen, og bliv ved at holde af

Annie!"

Det havde dog ikke været muligt at sende noget Svar, da Brevet ingen Adresse indeholdt. Dette Brev var saaledes blevet baade det første og det sidste.

Konrad havde paa Guttemaner siden den Tid baade knyttet og løst mange Venstabsforbindelser; dog var denne hans første Barndomsveninde aldrig bleven glemt, og han bevarede i sin Sjæl et sikkert, aldrig soigtende Haab om engang i Livet at møde hende. Bistnok var Forstjellen og Skrankerne i Menneskelivet ham ikke mere ubekjendte, og han tænkte med Suk paa, at han ikke var andet end en fattig Sømandsgut. Men han sølte tillige en hovlumende Kraft indeni sig til at bestaa Kampen mod Livets Vanfølighed, til at afvinde og frakjæmpe det, hvad det ikke fremsød af sig selv. Og da var det ham, som om han endnu sølte den usynlige, seirende Magt i den Gamles skjælvende Hænder som hun saa ofte havde lagt paa hans Hoved, — som om han endnu hørte de hellige Forbønner, der var opstegne for ham, — og en indre Stemme sagde ham, at det kunde ikke være forgjæves!

Men alt Andet blev trængt i Baggrunden for den Hovedsorg, som nu optog ham, — hvorledes skulde han finde sin Fader! hvorfor maatte det dog gaa saa, at han kom for sent? Al, hvor me-

get havde han dog glædet sig til dette Møde, dette Gjensyn! hvor meget kunde Faderen været for ham og han for Faderen! Og nu sad han der ganske alene sammenkrobet i et mørkt Hjørne paa sin lille Bylt, — Ingen i den hele Verden bekymrede sig om ham. Hvorledes skulde han begynde med at lede efter sin Fader? han havde Ingen, der kunde være hans Raadgiver eller Beviser. Han kastede et prøvende Blik rundt om paa sine Medreisende, det var Markarbeidere, Handelsfolk, omstreifende Musikanter og Haandverksvende; de snakkede og lo Alle med hverandre, — men Ingen havde kastet endog kun et eneste Blik paa ham. Den Æneste, til hvem Konrad kunde have fattet nogen Tillid, var en liden graahaaret Mand med et brunt, rynket Ansigt, der sad paa en Trækasse i det langt bortfjernede Hjørne fra ham; han røgede af en kort Sømandspibe og sproitede i regelmæssige Mellemrum den brune Tobakskraft ud af Munden. Denne gamle Mand syntes ikke at bekymre sig det Mindste om det øvrige Selskab, dog forekom det Konrad, at nogle af de korte, skarpe Blik under hans tykke bukkede Dienbryn traf ham selv. Vor unge Ven havde en dunkel Fornemmelse af, at Manden vilde ham Noget, men han var altfor tilbageholden og ubehjælpelig til uden Anledning at tiltale ham.

Da rullede en blank Daler med mellem det øvrige Selskabs Fodder, og blev liggende foran Konrad. Han havde seet, at den graaktjægede Gamle derover i Hjørnet havde talt sine Penge, han maatte have tabt den. Hurtig tog Konrad Pengestykket op, banede sig Veimellem det tætsluttede Reiseselskab, indtil han med sin Bylt i Haanden stod foran den Gamle og rakte ham Daleren.

(Mere.)

Reiseindtryk og Skildringer fra det hellige Land.

Af Wilhelm Fr. Koren,
Sogneprest til Fjeld.

Gjennem alle Aarhundreder af vor Tidsregning har der gaaet en Strøm af Pilegrime til det Land, som var Skuepladsen for Frelserens Livsgjerning. Man anslaaer for Tiden Pilegrimenes Antal til omkring 10,000 aarlig fra alle Verdensdele. Men hvor langt større Vanskeligheder har de ikke havt at overvinde i de forgangne Tider, da de moissommelig slæbe sig frem gjennem Landene og søgte en Stikseilighed over Havet. Og nu — ved Jernbanernes og Dampskibenes Hjælp bruge vi ikke flere Dage, end man i sin Tid brugte Uger for ikke at sige Maaneder, og det er først ved Grændserne af det hellige Land, at alle Nutidens Befordringsmidler forsvinde, og vi finde os ligesom i fordums Dage henviste til Æslet. Hesten eller, om man vil, Kamelen. Æslet er det gamle nationale Transportdyr, det er livligere og stærkere end det europæiske Æsel og bruges endnu meget paa fortere Afstande. Hesten er dog nu det almindeligste Transportdyr og benyttes stedse til længere Reiser i Landet. Kamelen bruges til tungere Byrder og til lange Karavantog. Saaledes benyttede vi Heste fra Jerusalem til Nazareth men Æsler fra Nazaret ned til Middelhavet; og da vi en Middagsstund hvilede i Skyggen af et Træ ved Foden af Tabor, passerede en stor Kamelkaravane forbi os; den kom fra Bagdad og skulde til Jerusalem.

Af Rjoreveie findes i hele Landet kun en eneste, nemlig den i senere Aar oparbejdede 5 Mil lange, tunge Bei fra Jafa ved Middelhavet op til Jerusalem. Her blev ogsaa en Jernbane delvis ud-

stuffed i 1873, men dette Arbeide blev atter indstillet. Fra Jerusalem fører en god Kivevei, som en formuende Dame har bekostet oparbejdet til Fordel for Pilegrimenes, ned til Jeriko. Forøvrigt er Veiene saa uheldige som vel muligt. I Judæa er det de skarpe, løse Stene, de skraa, nøgne Fjelde, hvor Dyrene søge efter Fodfæste, i Galilæa er det de bløde Moradser, som er besværligst for den Rejsende. Da vi saaledes drog over Jisreels Slette, stødte vi lige paa en Dam, som maatte gjennevades. Da min Hest var kommen midt i Dammen, begyndte den at synke i Mudderet og reddede sig blot ved at faste sig overende. Jeg havde Fodderne i Stigboilerne og var nær kommen under Hesten men fik dog i sidste Dieblik friggjøre mig og slap med at faa Klæderne og min lille Baggage gjenneblede. Jeg kan ogsaa nævne, at da vi passerede Vadestedet over Rison ved Karmels Fod, sank et af vore Æsler saa dybt i Mudderet, at det kun ved den yderste Anstrængelse af fire Arabere langt om længe lykkedes at redde det stakkels Dyr.

Hvor vi end vandrer i Landet finde vi Vidnesbyrd om den Forbandelse, som nu gjennem saa mange Aarhundreder har hvilet over dette herlige Land, men vi finde ogsaa talrige Vidnesbyrd om Fortidens Storhed og Kultur. Større og mindre Grupper af Ruiner ligge spredt udover Landet, utallige smukt udhuggede Klippegrave vil man idelig se i Fjeldvæggene, og de bratte Bjergstræninger vise endnu mangfoldige Steder Spor af den gamle Terrassedyrking. Kunsten og Naturen forenede sig om at

gibe Bjergene Form af uhyre Trapper, Terrasser over Terrasser, hvor Vinhavene og de andre Plantninger laa. Kun de østlige Ekstraninger, hvor Hoilandet i vilde Styrtninger og frygtelige Klippekløfter styrter sig ned mod det døde Hav og Jordandalens dybe Indsænkning, og hvor de graa, nøgne Kalkbjerge ligge fremme i Dagen, har vistnok alle Tider været utjenlig for Kultur, medens for øvrigt næsten hver Fodbred af det bjergfulde Land blev tvunget til at levere Bidrag til den talrige Befolknings Underhold. Hvor ganske anderledes nu. Vi drage frem gennem folketomme Dale, langs udtørrede Elveleier, mellem nøgne skovløse Fjelde. Det er blot paa Karmel og i enkelte af Galilæas Dale, at vi finde Levninger af virkelig Skov. I Judeas og Samarias vestlige Dalsfjæder findes dog lidt tynd, spredt Oliveneskov. Landets største Forhandelse har nu i flere Aarhundreder været det tyrkiske Aag. Man tænke sig blot et saadant ægte tyrkisk Paabud som det, at ethvert Frugtræ skal beskattes. Dette ene Bud er en Stopper for al Udvikling og binder Landbefolkningen i haabløs Fattigdom; thi naar Landmanden ikke faar beholde Vonnen for sin Flid, saa dyrker han kun det nødvendigeste til Livsophold. Man antager, at naar det tyrkiske Regimente engang bliver brudt, vil Landet komme til at forandre Skikkelse i utrolig kort Tid. De Forsøg, som i senere Tider har været gjort, vise nemlig, at Landet i høi Grad eier livskraftige Betingelser for atter at kunne blomstre som en Rose og blive som en Herrens Have mellem Landene. Paa Sarons Slette har tydske, amerikanse, ægyptiske og israelitiske Kolonister fappets om at opdyrke Omegnen om Jafa. Naavnlig har Apelsindyrkingen taget et storartet Opsving, og mægtige Dampskibe føre aarlig Ladninger

af de berømte Jafa-Apelsiner til Konstantinopel og andre Orientens Byer. Vignende mindre Forsøg er gjort i Sifem, Nazaret og navnlig i Haifa. Trods den umaadelige Vanrogt, hvorunder Landet lider, frembringer det dog alle Slags Sydfrugter, og de forskelligartede klimatiske Forhold bevirker, at enhver Aars-tid bringer sine Frugter. Ikke sjelden hænder det, at Sneen falder i det høitliggende Jerusalem, medens Apelsinerne høstes paa Caron, og Solen gløder i Sandet dybt nede ved Bredden af det døde Hav.

Den heldigste Tid til at besøge det hellige Land er Maanederne Februar, Martz og April. Det er navnlig Paaskefesten, som samler de store Skarer af Pilegrime der. I Slutningen af Februar bugne Oranger træerne af Apelsinernes Vegt. Figentræet springer ud, og Landet ligger isort Baarens friske Grønt, indtil Solen ud paa Sommeren henter næsten Alt.

Ud stor Interesse er de Billeder fra Oldtidens Dage, som dette Land med sit brogede, orientalske Folkeliv opruller for os. Naar vi t. Ex. se Kvinderne vandre til Brønden med sine Vandkruske paa Hovedet, hvem maa da ikke mindes det Billede, som sæstede sig allerede i vort Barneind af Rebecka ved Brønden i Charan eller af den samaritanse Kvinde ved Jakobs Brønd. Og fører vor Blik os gennem en Beduinleir, hvem kan da tvivle om, at vi her har for os et Billede grebet lige ud af Patriarkernes Tid.

Hvad der imidlertid fremsor noget Andet vækker vor Længsel til disse Steder og lægger Beslag paa vore Sjælekræfter, medens vi færdes her, det er de store, hellige Minder fra Frelserens Dage. Ofte kan de trænge med saadan Magt ind paa Sjælen, at man uvil-

faarlig synker i Knae. og Diet blændes af Taarer. Naar jeg nu drifter mig til at lægge nogle Rejseminder frem for Læseren, da er det disse hellige Indtryk som har fæstet sig dybest i mit Sind, og de slynge sig derfor som den røde Traad gjennem Rejsens øvrige Indtryk og Oplevelser.

Det bedste Hjælpemiddel til Forstaaelse af de Tanker og Følelser, som her meddeles, vil den ventlige Læser have i Bibelen ved at læse efter og læse de anjendte Bibelsteder i sin Sammenhæng.

Forat gjøre uærværende lille Skriftstiftet til Folkelærsning og i saadant Dø med gjøre det saa let tilgængeligt som muligt, har man troet det nødvendigt at begrænsje det overvældende rige Stof indenfor den her afstukne Ramme.

Fra Egypten til Kanaan.

Reisende fra det nordlige og vestlige Europa lægge nu for det meste Veien til det hellige Land over Egypten. Man vil gjerne ialfald faa et Glimt af dette eventyrlige Land, hvor sorglemte Kartusinders Historie drages frem af Grus og Stene for den forbausede Verdens Dine. Et Besog i Egypten passer saameget bedre sammen med en Pilegrimsferd, som dette Land jo er det israelitiske Folks Bugge, og en Række af hellige Minder allerede her træder Pilegrimen imøde. Vidunderne fra de gamle Faraoners Dage oprulles for os; vi faa se forbausede Blikke paa de umaadelige Pyramider, som laa der i ærværdig Stille, allerede da Abraham besøgte Egypten; og noget af det Første, som Jesu Barnesie har besøgt, er disse samme Menneskekræftens Underverker. Vi drage hen over Grushobene af Steder, som stode i sin Herlighed paa Jofsefs Tid. Vi vandre ved Nilens Bred

under Palmernes høie Kroner og mindes Faraos Drom. Vi besøge Stedet, hvor Traditionen siger, at Moses blev optaget af Vandet. Saa drage vi gjennem det flade, frugtbare Gosen, forbi Heliopolis, det gamle On, hvorfra Josef hentede sin Brud, Asnat (1 Mos. 41, 45); videre over Bubastis, det bibelske Pibeset, hvis Grushobe mindede om Ez. 30, 17, forbi Ramses, hvor Israels Stammer samlede sig til Udgangen af Egypten. Gjennem Orkenen naa vi det røde Hav, og vi ile til det Sted, hvor Traditionen henlægger Folkets Overgang. Njere Forskere har forsøgt at rokke Traditionens Paalidelighed, og dog turde den komme til at beholde Ret. Just her med Atakbjergenes steile Klippevægge til Høire, Orkenen til Venstre og Havet foran var det flygtende Folk affaaaret fra enhver menneskelig Mulighed til Flugt, da det blev betrængt af Faraos Menephtas frigsvante Skarer (2 Mos. 14, 9—11); og hist paa den anden Side har Moses og det jublende Folk istemt den gribende Lovsang i 2 Mos. 15, 1—12. Disse Bunde har udført Herrens mægtige Raad, og Atakbjergene er de stumme Vidner til det store Under, som var vantet paa Folkets Udvælgelse og gjennem Kartusender fyldte de israelitiske Slægter med Tilbedelse og Tak.

Det var just laveste Vandstand, og Havet havde trukket sine Bølger langt tilbage, da vi vandrede paa den fine, flade Sandbund og plukkede Muslinger. Et fremmedt, mægtigt Verdenshav legede ved vore Fodder, dette Hav, som engang ploiedes af Salomos og Kong Hiram's Skibe, naar de hentede Guld og Elfenben fra Ophir.

Fra Suez gif vi paa Jernbane nordover. Til Venstre faaes en Tidlang Atakbjergenes mørke Kjede, og derefter

udbredte Orkenen sig som et uendeligt, Ildloft Hav, hvori vi gjennemrullede Synskreds efter Synskreds med umaadelig Hastighed, og da den glødende Sol sank ned i Orkenhavet, naaede vi Byen Ismailia ved Timsahøen. Herfra fulgte vi Suezkanalen nordover til Port Said, og oppebiede der det Dampskib, som over Middelhavets inderste Bugt skulde føre os til det hellige Lands Kyster.

Fra Egypten til Kanaan — det var Veien, paa hvilken den gamle Pagts Folk underligen blev ført. Vor Veigik ogsaa fra Egypten til Kanaan, og da Efibets Stavn star frem gjennem de blaa Bølger og ufravendt pegede mod de gamle Forjættelses Land, da maatte Sjælen gribes af Reizens dybe alvorfulde Tanke. Over Efibet sloi uhyre Skarer af Træfugle, de hastede med at bringe Vaarbud til Norden; kjærlighedsfulde Hilsener sendte vi med de vingede Skarer til vort ijerne Hjem.

Kængselsfulde stue vi ud mod Horizonten for at opdage det første Glimt af det hellige Land. Ved Solopgang viser sig en blaa Stribe, som hæver sig mere og mere over Havet; det var det ijerne blaalige Draa af Judaas Bjerge.

Kl. 8 om Morgenen den 28de Febr. 1881 faldt Ankeret paa Jafas Kjed. I samme Dieblit entredes Efibet af en myldrende Skare halvtagne Arabere, som snart under Skrig og Brøl spntes at hjæupe paa Liv og Dod om vort Løi. At Landet nedtrædes af Hedningerne var saaledes det Første vi grundig fik overbevise os om. Jafa, som ligger paa Jopp's gamle Grund, tager sig ganske godt ud fra Efibsdæket. Bygget som den er opover en 130 Fod høi Klippe. Veiret var stont, og Landgangen mellem de ofte saa farlige Brændinger uden Vansteligbed. Mere end

en Gang har Pilegrimen her, lige ved Maalet for sine Langsler, ikke kunnet faa Land men maattet fortsætte sin Veiover det lunefulde Hav. Derfor var vi glade over, at det var stille, og Gud førte os i Havn efter vor Begjæring (Psalme 107, 30).

Op til Jerusalem.

Saa stode vi da paa hellig Grund, og med underlige Følelser toge vi ind i det latinske Kloster, som efter en Legende er bygget paa samme Plads, hvor Garneren Simons Hus laa (Ap. Gj. 10, 6). Vi stige op paa Husets slade Tag og udooste vore talspldte Hjerters Ofere for Gud. Hvor levende n indeses vi ikke her Aposteln Peders Bon og hans himmelste Syn (Ap. Gj. 10). Og med denne henrivende Udfig: over det vide Hav, hvor mægtig grebes ikke Sjælen her af dette Syns Verdenshistoriske Betydning. Her var det, at Tabita blev opvakt fra de Døde (Ap. Gj. 9, 40). Fra denne Strand for Profeten Jonass ud paa sin stjernevangre Reise.

Efterat vi saa havde modtaget legemlige Vederbøgelser fra Klosterss Kjøkken og Kjelder, stige vi ind i en stor Vogn, forspændt med 3 Heste, og Klofken 9 hjorte vi ud af Jafa. Veien slynger sig mellem mægtige Kaktushegn, bag hvilke Eufomorer og Cypresser samt de herligste Orangehaaver med fuldmodne Frugter ragede frem. Hift og her mindede et Figentræ med sine fine, sprettende Blade os om Frelserens Ord i Math. 24, 32. Saa som vi ind paa Sarons Slette, som just nu var istædt sin stjernebeste Vaardragt med Blomster og Gront. I Ramle hvile vi i 1½ Time i det gæsteventlige Kloster, fra hvis Tag vi nød en stont Udfigt over Sletten. I Nord saa vi det af Apostelhistorien be-

kjendte Lydda (Ap. Gj. 9, 32, 35). I Øst strækker Judæas Bjerge sig som en stor Mur fra Nord mod Syd; først naar vi komme nærmere, se vi, at denne Fjeldmur er gennemfuret af Kloster og Slot. Vi drog videre, medens Sletten fulgte sig mere og mere, indtil vi naaede den første Fjeldkloft; der steg vi af Vognen og vandrede tilfods den lange Opstigning. Oppe fra Høiden fik vi mod Solnedgang den sidste Udsigt over Sarons Slette og Haven, og i det sidste Dagstjør passerede vi det af Makabæernes Historie bekendte Modin. Snart hvælvede Himmelen sig ren og stjerneklar over os. Jupiter og Venus straalte med forenet Kraft, saa at Gjenstandene endog kastede Skygge, og viste os Veien til den hellige Stad. Kl. 9 om Aftenen havde vi naaet vor Reises Maal. Jerusalem laa foran os. Med lovsyngende Hjertes drøge vi ind gennem Sasporten til det preussiske Johannitterhospits.

I dette hyggelige Herberge, som bebygges af tydske evangeliske Vertsfolk, og hvor Alt er ordnet efter tydske Sæt, bleve vi gjæsteventlig modtagne og hjærligt forpleiede, og følte os snart som hjemme der under vort fjorten Dages Ophold i Jerusalem.

Getsemane.

Da jeg vaagnede den første Morgen for Daggry, kunde jeg umulig sov mere for Glæde. Jeg besøgt mig i Jerusalem, og mange Mars Haab og Længsel var opfyldt. Min første Tanke var Getsemane; thi hin Urtegaard hist nede ved Oljehjergets Fod, vidste jeg, var saa nogenlunde uberørt af de Udelæggelsens Storme, der har forandret Jerusalems Skikkelse og forvandlet en stor Del af Stadens nærmeste Omgivelser til Grusløbe. Jeg længtes efter at vandre der, hvor Jesus havde vandret, og intetsteds

kunde jeg med større Sikkerhed søge hans Fodspor end i Getsemane.

Jeg klædte mig hurtigt paa og ilede ud i den stille dæmrende Morgen. Det var ikke saa underligt, at jeg paa denne min første Gang gennem Jerusalems trange, krogede Gader kom lidt paa Billedspor, saa at jeg fandt ud gennem den nordlige Istedesfor gennem den østlige Stadspost. Jeg gik da omkring Murens nordøstlige Hjørne og dreiede ned i Kedrons Dal. Solstraalene brøde just frem over Toppen af Oljehjerget og drypsede Liv og Munterhed ned i den trange Dal, da jeg gik over Kedron, medens Hjertets Strenge bævede i usædvanlig Bevægelse. Fra Broen havde jeg 70 Skridt til Getsemane ved Bjergets skraanende Fod.

Man kan ikke med nogen Grund tvivle paa, at her, just her, laa Urtegaarden, hvor Jesus samlede sine Disciple (Joh. 18, 1—2), og hvor han kæmpede den haarde Kamp med Døden. Den nuværende af en 10 Fod høi Stenmur omgivne Have er kun 150 Fod lang og ikke suldt saa bred, hvorfor de hellige Steder nu tildels vises udenfor Muren. Den gamle Have har ganske vist haft en større Udstrækning og har strakt sig længer mod Nord samt mod Vest lige ned til Kedron, kun adskilt fra denne ved Fodstien til Betania. Den Dag idag gaar Veien til Betania langs Havens nedre Mur. Gjennem en trang, lav Port, der for det Meste om Dagen er aaben, komme vi ind i Haven, hvor vi af de høie Mure beskyttes mod Forbigaaendes Blikke. Vi finde her Blomsterbedene og Oljetræerne afgrænsede ved et Jerngitter. Man slipper ikke nu saa ganske let gennem Jerngitterets Port. Franciskanermunkene, som med megen Klid og Omhu rogte og vogte Haven, beklagede sig over, at det hellige

Sted var blevet vanhelliget ved vantro Reisesendes Besøg; og denne aarlig tilbagevendende Vanhelligelse var det nu deres Bestræbelse at sætte en Stopper for. Efter Forhandlinger med Munklen fik jeg imidlertid Lov til at gaa frit omkring mellem de smukke Blomsterbeder under Olsjetræernes Kroner. Der er otte Olsjetræer, som ganske vist har en uhyre Alder; man ser det strax af de mægtige, hule og spaltede Stammer, som man endog tilbøds kan gaa tvært igjennem. De kan dog ikke have staaet der siden Herrens Dage; thi i den store romerske Krig blev alle Træer omhuggede i Jerusalems Omegn. Hvis de nuværende Olsjetræer, som man har antaget, er Rodstød af hine, der var Vidner til Herrens Sjælekamp, saa vil de nu være over 1800 Aar gamle, en i Sandhed ærefrygtvækkende Alder. Rigtignok omtales ikke Olsjetræer i Geseemane i de første Aarhundreder, men det var jo heller ikke rimeligt, at de skulde blive omtalte, forinden de havde opnaaet en vis Alder og Ærværdighed, der kunde føre de fromme Pilgrimes Tanker lige tilbage til Herrens Tid.

Munknen plukkede nogle Rosmariner, Refedaer, Roser og Levkoier samt Olsjeblade, som jeg omhyggelig gjemte; saa pegte han paa Stedet, hvor Disciplene

sov, og hvor Judas gav Herren Forræderkysset. Derpaa blev jeg ført didhen, hvor Jesus spædede blodig Svøde og bad: „Herre tag denne Kalk fra mig, dog ske ikke min men din Villie.“ og hvor han derpaa blev styrket af Engelen. Dette sidste Sted er nu overbygget af et Kapel, den saakaldte Mariakirke, da Sagnet siger, at Jomfru Maria blev begravet her af Apostelen Johannes. Det er lidet af denne Kirke, som rager op over Jorden; thi 47 Trappetrin af Marmor føre ned under Jorden til Kirkens Gulv.

Da jeg denne første Gang besøgte Geseemane, kunde jeg ikke give mig lang Tid, jeg maatte ile tilbage for at naa Frokosttiden hjemme i Hospittet. Men allerede samme Dag og senere ofte kom jeg tilbage til denne deilige Plet. Det var saa velgjørende fra Stadens smudsige Gader og larmende Liv at stige herved til den fredelige Have med dens gamle Olsjetræer, ranke Cypresser og liflige Blomsterduft. Her i Træernes spalende Skygge, beskyttet mod Menneskers speidende Blikke kunde jeg saa ganske usforstyrret nedsænke mig i Betragtningen af de dyrebare Minder og overgive mig til de hellige Indtryk, som i Geseemane fremfor noget Sted samlede sig til en overvældende Styrke.

Solen over Zion hviler,
Stadens Arm mig huer ei,
Over Kedron gaar min Vej,
Til Geseemane jeg iler.
Nede i den snevre Dal
Under Træets Skygge sval
Mellem underfulde Vinder
Fred mit Hjerte finder.

Hist i Havens Skygger dunkle
Boied sig min Frelser ned;
Medens han med Doden stred,
Himlens klare Stjerner funkle,

Dødens Rædsler stige op,
 Bøve gjennem Sjæl og Krop,
 Dybe, stærke Bønner stige
 Op til Hjets Rige.

Hvert et Blad i Haven skjælver
 Ved min Frelser's tunge Strid,
 Over ham en Vysning blid
 Himlens rene Bue hvælver —
 Se, en Engel træder ud,
 Klædt i Hjets klare Skrud,
 Bringer Trost i største Nøden,
 Styrke, Kraft til Døden.

O, du dyre Blet paa Jorden,
 Hoor hver Blomst, hvert Træ og Blad
 Hviſter om, hvad Jesus bad,
 Hviſter Trost mod Sinai Torden!
 Disse Stene for min Fod
 Vædet er af Jesu Blod.
 — Nu kan Naadens Rige bygge
 Her i Dødens Skjgge.

Ja med hellig Fryd jeg træder
 Ind om Havens lufte Hegn,
 Pilegrimes Taareregn
 Denne dyre Jordbund væder.
 Under dette Hjetræ
 Synke stille mine Knæ,
 Og fra Hjertets Lødom toner
 Tak til min Forsøner.

(Mere).

De latinske Navne paa Søndagene mellem Paaſte og Pintsje.

I forrige Aargang af „For Hjemmet“ Side 222 har vi meddelt en Notits om de latinske Navne paa de 6 Søndage i Fastetiden og anmærket, at de egentlig er Begyndelsesord paa de fra gammel Tid i den katolske Kirke til Dagene forordnede Bibeltekster.

Rignende Navne har man ogsaa paa de 6 Søndage mellem Paaſte og Pintsje. Disse ere: Quasimodogeniti, Misericordias domini, Jubilate, Cantate, Rogate, Exaudi. — Quasi modo geniti, (Beza oversætter: ut modo nati infantes), som nyfødte Børn, 1 Petr. 2, 2.

Misericordias Domini, Herrens Misfærdighed, Ps. 89.

Jubilate, fryd eder, eller: raaber med Glæde! Ps. 100, 1.

Cantate (Domino canticum novum), synger (Herren en ny Sang), Ps. 98, 1.

Rogate, (Beza: Petite, et dabitur vobis), beder (saa skal Eder gives), Matth. 7, 7.

Exaudi (Domine vocem meam), Herre hør min Røst, Ps. 27, 7. Exaudi, hør. —

Septuagesima og Sexagesima er to latinske Ordensstal; det første betyder den 70de, det andet den 60de (Dag) for Paaske.

Fra Lake Minnewakan, jædvanlig kaldt „Devil's Lake.“

Enhver af „For Hjemmet“s Læsere kender uden Tvivl til Eoen under ovenstaaende Navn, og det kunde synes overflødig at ville prøve paa at levere flere Beskrivelser af den eller dens Omegn, men følgende det gamle Ord, at der ikke kan blive for meget af det Gode, (hvis Holdbarhed i alle Tilfæld er vi ved denne Leilighed ikke skulle undersøge), ere vi dog saa dristige at indbyde den velvillige Læser til at følge med paa en liden Udflugt til bemeldte berømte Indsøes Omgivelser, i det Haab, at han ikke vil angre paa Turen.

Vi slaa Folge fra Grand Forks af, der ligger ved den „Røde Flods“ (Red River's) vestlige Bred, og er en ganske stor og smukt anlagt By, hvor vi stige „ombord“ paa det brusende Træn, der langsomt bevæger sig over de rullende „endeløse“ Prærier, til vi endelig efter en Dags „Riden“ stige af ved Stationen i en By, der tidligere kaldtes „Creel City,“ men nu gaar under Navnet „Devil's Lake City.“*) Vi maa saa

*) Vi har ved en tidligere Leilighed udtalt os imod dette Navn; de har imidlertid nu ogsaa med Generalpostmesterens

ledes befunde os i Nærheden af Indsøen, der nu er „vore Længsels Maal,“ og deri tage vi heller ikke fejl. Imidlertid ville vi først se os lidt om i Byen. Den lader ikke til at være slynderlig stor, i alle Fald ikke saa stor, som Enkelte af os kunde have indbildt sig; men vi maa komme ihu, at Byen endnu kun er i sin Barndom, — knapt et Par Aar gammel — og vi maa derfor ikke sætte vore Forventninger for høit. Naar den engang har naaet en moden Alder, skal vi forhøbetentlig se den ganske anderledes. Al-

tsifald faaet det ind i „Post-Reporterens“, saa at man ikke vel kan undgaa det. Vi har hørt at Indianerordet waukon eller wakan kun betyder „Aand“ eller „noget Aandeligt“, ikke nødvendigvis „den onde Aand.“ Men nye Serlementer vil gjerne blive bekjendte og drage Folk til sig, og der er formodentlig mere advertising power i det infernaliske Navn, Byen har tillagt sig, end om de fremdeles lod den hede „Creel City“. Da de nu har faaet Dævelens Navn ind i alle sine Skjoder, Pantobligationer og andre offentlige Dokumenter, saa vil det vel koste Bryderi, at saa det ombyttet; men det burde alligevelste, man burde uden Ophold give Byen et bedre Navn. Red.

ting antyder ogsaa, at den nylig maa være sprungen frem her, ligesom en Paddehat af Jorden. En stor Del af Bygningerne ere nylig opførte, endnu ufærdige og umalede; men det er jo sandt, en ødelæggende Jildebrand hærjede Byen for saa Maaneder tilbage, og det maa være denne Del af Byen, vi her har for os. Forresten er der enkelte noksaa stadselige Bygninger, hvoraf vi især lægge Mærke til en i Udkanten af Byen, der tilhører Mr. Creel, efter hvem Byen først var opnævnt.

Denne Creel var forhen Lieutenant i de Forenede Staters Armee og stationeret paa den anden Side af Jndsoen, ved Ft. Totten. Han paastaes at være af nordisk Herkomst, eller at ialfald noget nordisk Blod ruller i hans Aarer, og han skal se ud som en blond Nordbo, men vi saa desværre ikke den Fornøielse at stue hans Person. Men skulle vi opholde os længere ved ham eller hans By, kommer vi ikke til Jndsoen, hvorhen vi egentlig havde agtet os, og det er derfor bedst nu strax at styre Kursen did. Men Veien, hvor er den? Man underretter os om, at vi have at gaa til Vestenden af „the City“, og der opdage vi den ganske rigtig; den gaar i sydlig Retning. I Begyndelsen er Veien god, siden mindre oparbejdet. Endelig naa vi til Skoven, der paa denne — den nordlige Side af Vandet er ret frodig og svær, og hvorfra Beboerne rundt om faa sin Forsyning.

Omstøder saa vi da vore „Vængsleres Maal“ i Sigte og stride ned til og hen over den isbelagte Flade, under hvilken Boverne nu stille sukke, ligesom i Trældom; de ere jo bleve lønede af den strenge Vinter, der lægger sin kolde Haand paa dem og ikke længer tillader dem at drive deres muntre, uskyldige Leg, men barskt befaler dem at høre op

med sin bløde, melodiske Rymmen og til, og de stakels Bover^s maa finde sig deri. Men naar de til Slut aftaste dette tunge Nag, naar Soens kolde Hjerte optoet ved Solens milde Straaler, da bliver der Liv! Da skulde det være en Nyst at fare hen over og vugges af de skvulpende Bølger, og den Tid kunde jo ogsaa komme, men indtil videre maa vi lade os noie med i Tanken alene at foretage denne behagelige Rejse. Vi fortsatte fort og godt vor Vandring, men den bliver noget lang og trættende, indtil vi indhentes af en Slæde, hvori vi paa Opfordring sætte os op. Vi erfare nu, at vi har sat en lidt feilagtig Kurs, men det lader sig nu engang ikke ændre; vi følge med Manden, som sætter os af ved det første Hus, vi støde paa, hvor vi begjære at saa standse over Natten, hvilket beredvillig indrømmes os. Verten, som er Fransmand, fortæller os, at vi har endnu 7 Mile til Fortet. Dog, da vi ere ved friskt Mod, begive vi os om Morgenens usfortrødent paa Marschen og ere saa heldige efter en Stunds Omflakken at træffe paa En, der skal med Ved til Fortet; han indbyder os til at tage Sæde paa Læsset, og vi aflaa ikke denne venlige Anmodning. Saaledes holde vi vort Indtog i Fort Totten.

Foran selve Fortet ligger en Alynge Huse, uanseelige og lave, som beboes af I n d i a n e r e. En pragtig Bygning hæver sig lidt længere fremme til Venstre; der, fortæller man os, bor Indi-
aneragenten. Vi indtager vor Middag paa et Sted, indrettet som et Slags Hotel, som drives af en Indianer, der tillige fungerer som Postfører om Vinteren. Om Sommeren overtage de paa Soen færende Dampbaade hans Fortretning.

Efterat have spist og naturligtvis betalt for Fortæringen, hvilket blot er 25

Tents, skulde vi nok ønske at tage Fortet lidt noiere i Diebyn, men vi faa vel fryde os ved Synet alene paa Frastand; thi Uvedkommende faa neppe Udgang. Der er dog ikke meget at se; en hel Del store Stenbygninger i en Firant, med Kommandantens noget nær Midten, det er det Hele. Besætningen skal udgjøre mellem 1 og 2 hundrede Mand foruden Officerer (hvis Overste fører Titel af Oberst), hvilke Alle saagodtsom Jüngting have at bestille. Et Albryggeri er etableret sammesteds, saa de indenfor Murene i hvert Fald slippe for at tørste; derimod have de ikke Lov til at sælge til Indianerne.

Efter tilbørlig at have betragtet den stolte Fæstning, der er bestemt til at holde Rødhuderne i Ape og viftnok ogsaa gjør det, trænge vi videre frem mod N. Vi ere ikke gaaede mange Skridt, før vi møde et Par af „Mars's Søner," Borgens Inddaanere. Den Ene snur sig idelig om og blæser i et Signalhorn; vi salutere ham, idet vi gaa ham forbi, men han værdiger os ikke et Nik; det var kanske ogsaa for meget forlangt af en Trompeter. Den Anden viser sig derimod høfligere. Nu bærer det afsted opover Hauge og nedigjennem Dale, i uafbrudt Rækkefølge, langsmed Telegraflinien, der løber fra Parimore. Jordbunden er temmelig stendig og Landskabet langtfra tiltrækkende.

Den Første, vi møde, er en ridende Indianer, den Næste en fjorende; Begge besvare ventligen vor Hilsen. En Indianer kommer efter os med en Slæde, trukken af to Dyr, vi anmode om Plads paa Skjoret; dog, det havde vi slet ikke behovet: vi havde nok faaet Skyds alligevel. Om ikke længe standser han og gjør Mine til at ville gaa ind i et Hus, det første, vi har seet, siden vi forlod Fortet. Vi maa ønske at overnatte

esteds, og da ligesaa gjerne hos ham, som vi jo er bleven en liden Smule kjendt med, og søge at gjøre ham det begribeligt, og han forstaar det vist ogsaa, medens vi paa vor Side ikke kunne blive kloge paa, hvad han mener med alle sine Ord og besynderlige Gebærder og Grimaser; men ligemeget, vi skjønne paa en Vis saa meget, at vi kunne blive der om Natten, og dermed ere vi hjulplne. Vi træde altsaa ind i Hytten, som vi helst ville kalde det. Det ser ikke rart ud udenpaa og ikke stort likere er det inde. Væggene bestaa af grove Tommerstokke, hvis Mellemrum ere overflinte med Ler, men Sprækker vise sig hist og her, saa videre tæt kan det ikke være, men alligevel opnaaes en nogenlunde paaelig Temperatur ved Hjælp af de to Døne, hoormed Rummet er forsynet. Der er forresten Intet at se paa Væggene uden nogle Plakater, hvoraf en er vendt op ned. Vi tage Plads ved Dønene; Mændene sætte sig omkring i en Halvkreds paa Stole; Kvinderne derimod sætte sig sladt ned paa Gulvet eller paa Sengkanten. Der synes at opholde sig to Familier i samme Rum: Squawerne se nok saa tærfelige ud, i Særdeleshed den Ene, der har et virkelig tiltrækkende Ansigt med et meget mildt Udtryk. Efter at have siddet en Stund i Tausshed, blive vi udsurgte af en ældre udseende Indianer, der lader til at være nogenlunde godt inde i Engelsk, angaaende Hensigten med vor Reise, hoorsfra vi komme, hoorthen vi agte os o. s. v. Til Gjengjæld forelægge vi ham endel Spørgsmaal, som velvilligt besvares. Vi erfare, at Indianerne lægge sig noget efter Dyrkning af Kornsorter, fornemmelig Hvede og Havre, om end ikke i nogen synderlig stor Udstrækning; de dyrke ogsaa tilbels Haveplanter. De holde i Almindelighed en Ko foruden en eller

flere Heste, de smaa Ponier. (De af Hænde gjerne Heste til de Hvide, men søge da ogsaa gjerne at bedrage dem, om de kunne se chance til det). Dette (og meget Andet) er imidlertid Noget, de har lært efter at være komne i Berøring med de Hvide. Disse Sidste har en svar Skyld paa sig for alle de himmelraabende Uretfærdigheder, de har begaaet mod de stakkels Rødhuder, og aldrig vil de end med Velgjerninger kunne udslette sit Skyldregister.

Da vi have stor Lyst til at blive bekendte med endel indianiske Ord, fritte vi dem ud og ere saa heldige at kunne berige vort Ordforraad med, hvad vi kunne faa fat i af Sioux- eller Dakotastammens Sprog. Det lader i Sandhed til at være baade skjønt og udtryksfuldt og mere fuldtone end det engelske. Enkelte Ord ere dog temmelig lange; saaledes hedder en Dvnmacroceti, og for at kunne udtrykke vort simple „Stol“ bruge de hele tre Ord: can akan yotankapi. Det skal nok egentlig være en Omfærdning og betegne saa meget som: et Stykke Træ til at sætte sig paa. Formodentlig kendte ikke Indianerne til saadanne Luxusartikler i sin Naturlivsfond, men nu have de jo naaet til et Slags Civilisation. Skjønt den nok er af noget tvivlsom Værdi. Indsøens Navn udtales de Minnewakan med Accenter eller Tonefaldet paa sidste Etævelse.

Endelig er Aftensmaaltidet færdigt, og vi sætte os til Bords. De indianiske mandlige Individuer gjøre os Selskab, medens de stakkels Squawer maa tage tilfælde med det bare Gulv, hvor de sætte sig tilrette med sine Fæde i Skjød og fortære sin Mad i al Stilhed. Mændene ved Bordet indlade sig snart i en livlig Paskjær, men hvorom den dreier sig, kunne vi selvfølgelig ikke hitte Rede

paa. Retterne ere ikke mange: Tort Brød, der spises til en Art store, sorte Bønner (beans), hvortil endvidere tages nogle Klipper Salt, uden hvilket de vilde være aldeles usmagelige, samt til og med Kaffe uden Sukker og Mælk, det er hele Anretningen; men det glider allestider ned, naar man har en sulten Mave. Efter Maaltidet indtage vi og vore Bæster igjen vore Sæder i en Kreds rundt Dvnen, og Piben, Indianerens uadskillige Ledsgager, kommer frem. Den ene roger lidt, derpaa rækker han Piben til sin Nabo, og saaledes videre, indtil den tilsidst arriverer til os, og vi maa da — for Skams Skyld i det Mindste — ogsaa smøge af den. Den Tobak, der bydes, er ikke stærk, saa vi undgaa at faa Efterveer af den i Form af Hovedpine. Den er, kånhænde, bare lavet af Blade paa almindelige Træer. Under Røgningen iagttages for det Meste en høitidelig Tausghed; det er kun nu og da, at Nogen af Selskabet henkaster nogle faa Ord. Tiden at gaa tilkøis er nu forhaanden. Der er to Senge i Bærelset, men vi nyde nok ikke den Gæde at blive lagte i en af dem; vi traa noies med Gulvet, som det er. Overflod paa Tepper har vi just ikke, men det faar være det samme; vi falde alligevel snart i en tryk Sovn.

Næste Morgen vaagne vi, godt nok udhvilede, fortære vor Frokost, der bestaar af lignende Retter som dem, vi node til Aftens; og berede os til Opbrud. Men først maa vor Regning afgjøres. Indianerne ville gjerne have Noget, kunne vi forstaa, for det Bryderi, de har haat af os, og vi maa se at tilfredsstille dem. Imidlertid stille de ikke sine Fordringer for høit, og de af os, som muligens Lidet eller Intet have i sine Lommer, saa ogsaa Lov at gaa uanstafede, og man viljer dem ikke engang en

jur Mine. Vi blive anviste Retningen — og gaa. Veien svinger nedefter en Bakke, og strax nede paa venstre Haand faa vi Die paa et Telt, ganske sobet og brunet af Røg. En grim, smudsig Kvinde kommer ud deraf, fulgt af et Par smaa, bidste Hunde, der gnedre os sin Hilsen imøde. Længere nede skinte vi ligesledes et Telt, men dybere inde i Stoven. Veien gaar i en betydelig Krumning; idet vi naa op paa Toppen, se vi foran os en af vore indianse Benner nærme sig. Det er en ung, kjæk Mand, men med et vist sorgmodigt Præg i sin Ansigt. Han tiltaler os først, men tilspyneladende forstaar han ikke vort Engelsk, undtagen det ene Ord „Sheyenne“, som vi udtale, idet vi samtidig pege hen mod Elven, for at forvise os om, at vi ikke have taget fejl af Retningen. Før vi stilles, spørger han, om Nogen af os skulde være i Besiddelse af det saa dyrebare Gode. *T o b a k*; thi isaafald havde han ikke Noget imod at faa sig foræret om end aldrig faa lidet af den kostelige Art. Efter en kort Stund indhenter han os paa Tilbageturen, men forbauser os i ikke ringe Grad ved at tale Engelsk. Men hvorfor anstille han sig da i Begyndelsen, som om han slet ikke forstod os? Vi formode, det var, fordi han syntes, det var lidt nedværdigende for ham at benytte sig af det fremmede Tunge-maal. Deri laa jo paa en Vis, at han erkjendte de Fremmedes (Amerikanernes) Overherredomme, og „Naturesn Sønn“ betragter det som en Skam at være Nogensomhelst underdanig. Han vil være fri som Fuglen i Luften, og hvorfor har da de Hvide, som selv prale saameget af sin Frihed, forfuet ham saa, og fordrevet ham fra hans Enemærker? Et saadant Folk vil han helst ikke have det Ringeste med at bestille, men han er nødt til at boie sig, saa ugierner han end

vil, for Omstændighedernes tvingende Magt og endog saa lære en Del af sine Undertrykkeres forhadte Sprog; men hvem vil fortænke ham i, at han benytter sig af det saa lidet som muligt?

Vi følge med vort nylig stiftede Bekjendtskab til hans Hjem, og finde der en Kvinde og en pappoose (Spædbarn), som sidder i et Halvbushelmaal. Det er dets Bugge. Det varer ikke længe, før vi faa flere af vore Benner at se, to eller tre sammen. De hilse meget hjerteligt paa os og trykke vore Hænder, som om vi skulde være gamle Besejndte, der mødtes; men vi skjønne ret vel, hvad de gode Folks Hensigt er, hvorfor de er saa smidstende og blide, og det kommer ogsaa snart frem, de kan ikke dølge det længe; de forlange fort og godt: *Tabak*. Dette er det eneste Ord, vi kan opfatte, men Ordet „*Tobak*“ er da ogsaa oprindelig indianisk.

Derborte et Stykke fra Veien staa to Huse lige overfor hinanden; for at tilfredsstille vor Nysgjerrighed, saa lad os styre vore Stridt derhen. Det nærmeste af de to lader til at være ubeboet, og vi træde derfor ind i det andet. Vi spørge om Veien til Sheyenne-Elven, men de derinde værende ryste bare paa Hovedet. Et Ord har vi før opfanget, det er minne (Vand); vi nævne hint Ord, og ganske rigtig, de forstaa Meningen — men uheldigvis er der ikke Vand i Huset; men de er ikke raadvilde; de tage noget Sne og lade det smeltes paa Dønen og række os deraf i en Tintop. Men Vandet lader sig neppe drikke; det er heltop lunkent. Forend vi lave os til at gaa, henvender en gammel Rone sig til os med nogle Ord, hvoraf vi fatte det ene „*tobacco*“, hun har en Snadde i Munden. Den unge Mand der har, naar vi betragte ham nærmere, et meget behageligt Udtryk, men den unge Pige,

som holder sig saa bestemt i Baggrunden, er endda mere tiltrækkende; der er noget ubefrivelig Godt i hendes Maa- og hendes Holdning og Anstand er ligefrem beundringsværdig for et saadant Naturbarn at være. Hvor kan hun have faaet den fra? Maaſte hun er en Christen; Christendommen sætter sit Stempel paa hele Ens Opførelse og Forhold, saa at man undertiden faar Indtrykket af, at man har en ægte Bekjender for sig. En protestantisk Mission er paabegyndt blandt Indianerne paa disse Kanter, ved Siden af at Katholikerne allerede længe har drevet sin Propaganda der. De har en stor Skole der eksisterer, hvor omfr. 100 Indianerbørn undervises.

Bed at fortsætte vor Vandring videre opdage vi paa en Hoi, noget affides fra Veien, et Hus, der er noget affikkende fra de andre. Det er stort og, som det synes, nylig optømt af Bord. Lader os lige ogsaa derind! Vi banke paa og Døren aabnes for os af en Gut, der tillader os at træde ind. Foruden ham b:finder en nok saa ærværdigt udseende Kone sig derinde. Men vi komme tilført ogsaa her. De forstaa Intet af, hvad vi sige til dem; men vi tage Leiligheden iagt til at se os lidt om. Værelset er stort og rummeligt, og mærk- værdig net og rent holdt. Enkelte finere Møbler, saasom Borde og Kommoder ere stillede hist og her, hvor de høve bedst. Paa Væggene hænge nogle Billeder, der, saavidt vi kan se, maa være katholicke.

Efter al Sandsynlighed maa vi her have Katholiker for os; kanske det endog er en katholic Skole eller Hellig for en Skolelærer eller Missionær; det skulde ikke undre os, men vi kan ingen Bested faa. Altsaa afsted igjen og videre fremad. For at skyde bent tage vi en viltsom Bei bortover nogle Skrænter og Fordybninger; det er trist og øde, og vi ere ikke videre vel tilmode. Ingen møde vi, dog jo, der dukker op en Figur langt henne; det er uden Tvivl en af vore røde Venner; det bekræfter sig efter at vi ere komne ham paa nært Hold. Han har Gevær paa Skulderen og ser virkelig noget skrækindjagende ud; da vi kun er i kort Afstand fra ham, tager han Geværet ned og standser. Det er dog vel ikke hans Hensigt at ville gjøre os noget ondt? Vi saa skyde Hjertet op i Livet og gaa paa. Vi vide nok, hvordan vi skulle bære os ad. Vi hilse ham saa venligt vi kunne, ligesom det skulde været en intim Ven — ganske som Indianerne før havde behandlet os — og se! det hjælper strax. Han sætter Geværet flux paa sit forrige Sted igjen, og hans Ansigt er lutter Solskin. Vi vente paa at høre det vante Ord. Jo, det udebliver ikke. Men, sit han ikke sin kjære tobacco, vilde han blive slukøret og kanske endda mere fortrædelig paa de Hvide. — Nu ere vi komne ind paa en slagen Landevei, men her maa nok ogsaa vore Veie skilles — med Tak til Alle for behageligt Samvær. B.

Søhelten Peder Tordenstjold.

(Fortsættelse.)

I denne Mellemtid var den danske Flaade en Skueplads for store Festligheder; der blev holdt en høitidelig Guds-tjeneste ombord paa alle Skibene; Flag og Vimpler vaiede fra Raanoffer og Toppe, fra Stager og Vanter; paa hvert Skibsdæk blev lagt ti Lønder Godtol, som Matroserne selv stak an og drak, efter som deres Lyst tilsthydede dem, Hædersmedailler bleve uddelte til alle Cheferne og Avancementer stede; Kongen, der paa den Tid var i Slesvig, var med sin Stab til Taffels hos Schoutbynachten, hvor utallige Staalere bleve drukne under en vedholdende Stynde med Kanonerne. Wesjel havde faaet Løfte om Kommandoen over den af ham landjagede „Hvide Drn,“ et Bytte, med hvilket han vel kunde være tjent, da den erobrede Fregat forte 30 Kanoner og var et udmærket smukt og hurtigseilende Fartoi. Forend Kongens Ankomst havde han forladt Flaaden med sin Prijs for at lade den lægge under Reparation i Kjøbenhavn: den 12te Mai steg han iland ved Toldeboden under et stærkt Tillob af Folk, som ogsaa i de følgende Dage vedblev at strømme derud; thi tæt udenfor Bommen laa begge Fregatterne, pyntede med alle Flag og Vimpler; og paa „Den hvide Drn“ vaiede det svenske Flag under det danske. Wesjel overbragte Gabels Rapport om Slaget, men da han ikke traf Kongen i Kjøbenhavn, skrev han ham et Brev til, der er et nyt Bevis paa Wesjels inderlige Hengivenhed for Frederik den Fjerdes Person; det synes næsten, som om han glæder sig over Seiren, mest fordi Frederik den Fjerde havde vundet den. Slutningen af Brevet lyder saaledes: „Den almæg-

tige Gud velsigne min allernaadigste Konge med al selvbehagelig videre Seirvinding over sine Fiender; det beder den sin Gud om, der lever med Liv og Blod min allernaadigste Arveherres og Konges allerunderdanigste tro Tjener.“

Men det runderne Slag paa Kolbergerheide var blot Forbudet paa den Overmagt, som Danmark i Aaret 1715 udviklede mod Sverig. Kongen stod i venstabeligt Forhold til Hannover og England, hvis Handel Sveriges Raperreglement standsede; han stod i Forbund med Sachsen, Rusland og Preussien; en allieret Armee, ved hvilken Kong Frederik selv var tilstede, erobrede i Sommeren Svenspommern; Kong Karl den Tolvte selv, der i Slutningen af det foregaaende Aar efter et voldsomt Ridt fra Tyrkiet igjennem Europa havde naaet sine tydske Provindser, kunde uaiget alle Anstregelser, ikke byde den forbundne Armee Spidsen. Den danske Hovedflaade under Admiral Raben, som Wesjel fulgte paa sin „Hvide Drn“, som først i Soen i Midten af Juli Maaned, og leverede den svenske Admiral Sparre et blodigt Slag under Rügen, men uaiget den svenske Flaade blev saa ilde medtagen, at den maatte søge Havn i Karlskrona, var den danske, af Mangel paa Krudt og andre Fornødenheder, dog ikke istand til at forfølge den.

Wesjel havde bestandig været med, hvor det gik bedst til, havde recognosseret Fienden Dag og Nat, staaet til, hvor det gjordes nødigt og altid bragt de paalideligste Efterretninger til Flaget. I dette blodige Sslag under Rügen, i en seer Timers Fægtning, forsvarede han med Lyst og Mod sin Post endog saa

lang Tid i Orlogsskibenes Linie, da han indtog „Evanens“ Blads, som havde maattet trække sig ud af Slaget af Mangel paa Krudt. Men det vilde være trættende for Læseren den hele lange Sommer at seile med Wesfel paa „den hvide Orn,“ at udspæide, hvor Fienden er, hoormange Skibe og hoormange Kanoner han har, og derpaa atter opsøge den danske Flaade, dreie til agter om Flagstibet „Elephanten“, og blive der „gaende med smaa Seil“ indtil nærmere Ordre fra Admiralen. Wesfels Karakter vil vise sig i sin jædoanlige Frihed og Kraft i nogle enkelte Tilbragelser af denne Sommers Historie, som jeg derfor her vil anføre.

Natten efter den Dag, da det berømte blodige Søslag var leveret ved Rügen, fik Wesfel Ordre fra Admiralen at holde sig mellem begge Flaaderne og iagttage Fiendens Bevægelser. Ved Midnatstid seilede han, begunstiget af Mørket, midt ind i den fiendtlige Flaade, men stødte af en Feiltagelse mod et fiendtligt Orlogsskib med saadan Voldsomhed, at han med sit Bøugsprød tog dets Lanterne og Flagspil overbord. Derhos havde han Vædsel til at bemærke, at Orlogsmanden, som var et svært Skib paa 64 Kanoner, havde alle sine underste Stjkeporte lukkede, hvoraf han med Grund sluttede, at det havde lidt saameget i Slaget, at dets Mandskab for en stor Del ikke var istand til at gjøre Tjeneste, og heri blev han end mere bekræftet ved den almindelig Forvirring, der var at mærke paa det fiendtlige Skib ved Sammenstødet. Omfider raabte den svenske Kaptein over til ham, „hvad Skib han gav sig ud for;“ Wesfel svarede paa Svensk, at det var den nybyggede Fregat „Vestkomsten“, han førte, og erfarede til Gjengjæld, at han havde stød paa Orlogsskibet „Osel“, Kaptein Søstjerne. Medens Skibene

saaledes tilspnælende i den bedste Forstaaelse laa Side om Side, søgte Wesfel ved alle Forestillinger at bevæge sine Folk til at entre, men de vægrede sig haardnakket derfor, i den Formening, at deres Kaptein førte dem den visse Død imøde, og det var sorgjæves, at Wesfel bad eller truede; Mandstabet blev ved sin Vægring. Imidlertid raabte atter den svenske Kaptein, „hvor Fregatten „Vestkomsten“ nu kom fra?“ Det Svar, Wesfel gav herpaa, maa have forekommet Svenstere noget mistænkeligt, thi han raabte paany til Wesfel, „at hvis han ikke lagde ham fra Siden, vilde han give ham det glatte Lag,“ hvortil Wesfel svarede: „at saa maatte han vente sig et igjen.“ Den næste Hilsen der kom fra Orlogsmanden, var en Salve af Musketteri; thi i den Forvirring, der herskede ombord, har det sandsynligvis ikke været muligt at løse Kanonerne; hvorimod Fregatten gav den sit hele Lag agter ind langskibs. Orlogsskibet gjorde sit Bedste for at undløbe og satte Seil til alt hvad trække kunde; Wesfel satte efter det og søgte ved Tiltraab at tirre sin Fiende til at holde Stand. Han raabte, „at det var en Skam for saadant et Skib at løbe for en Fregat o. s. v. Og da Afstanden mellem Skibene bestandigt mere og mere forøgedes, tog Wesfel Raaderen tilhjælp og sendte gennem den sit sidste Ord til den flygtende Fiende: „at Kapteinen burde hedde Begelstjerne istedetfor Søstjerne, dersom han ikke holdt Stand.“ „Men alt dette,“ som han udtrykker i sin Indberetning til Admiralen, „med Mæde, som var endel haardere, kunde ikke hjælpe.“

Man vil have seet, at Mandstabet Opsætsighed formodentlig ene var Aarsag til, at Wesfel ikke denne Gang med sin Fregat erobrede et Orlogsskib. Og endnu et Bidrag til Charakteristiken af

Flaadens Mandskab og navnlig „Den hvide Drn,” henhører omtrent til denne Tid.

Det var en Dag i en haard Kuling, at Wesfel under Rysten af Rügen fik Die paa et Drlogsstib og en Fregat, hvorpaa han strax seilede ned imod dem for at undersøge, hvem de vare. Det største Stib heisede dansk Flag, men da Wesfel intet Flag viste, blev dette Signal strax igjen strøget. Da han laa dem paa Sider, tonede han dansk Drlogsflag, men begge de fiendtlige Stibe, som de viste sig at være, gavedes deres Mersseil op og heisede det svenske Flag. Wesfel sloges med dem begge i flere Timer under en uafbrudt Kanonade og det i en saa ringe Afstand, at Musketterne bleve brugte, hvorved det var ham til stor Fordel, at den hule Sø med treerebet Mersseils Kuling forbydte de fiendtlige jvære Fartøier at aabne deres underste Kanonporte; desuden vidste han bestandig at holde sig i Lø af dem, og hver Gang de fiendtlige Stibe satte Seil til, løb han for dem. Efter to Timers Forløb maatte Søenferne give tabt og tage Flugten; Wesfel forfulgte dem, men havde den Ulykke, at hans Stovmast blev truffen af en Kugle og gik overbord med sin hele Taffelage. Atter kom Fienden tilbage, og Wesfels Folk begyndte at knurre; „dog ikke forsagt!” som han skriver til Admiralen; „slog paa dem igjen, det Bedste, jeg havde lært, saa de paany begyndte at retirere.” Men denne Gang blev ogsaa Taffelagen paa hans Fokkemast saa forskudt, at den for største Deelen gik overbord; dog forfulgte han Fienden endnu en Stund for en Fok. I sin Rapport til Admiralen tilstod han, „at han skulde holdt sig fra dem, havde han vidst, at det var saadanne Krybskere,” men mener dog, „at havde han været saa lykkelig at

saa saa stor Advantage over dem med Master og Stænger som de over ham, skulde vist, næst Guds Hjælp, en af dem dansket med.” I Slaget var Fienden bleven ilde tilredt, da Wesfel den hele Tid skjød med Lænkeflugler og Knipler, en morderisk Ladning, som i vor Tid er gaaet af Brug; men ogsaa „Den hvide Drn” havde otte Mand dræbt og elleve saarede, og havde faaet et svært Grundstud. Efter Slaget roste Wesfel sine Folk og gav dem sit Flaestofder til Pris.

Da „Den hvide Drn” i halv spætfærdig Tilstand kom til Flaaget, fik den Befaling at gaa til Kjøbenhavn for at repareres, og her var det at Wesfels Matroser indgave Klage over ham, og vægrede sig for længer at fare med hans Fregat.

Det vil vel være Mange paasædende, at Wesfel med sit ægte Somandsvæsen ikke i den Grad har været Matrosernes Yndling, at et Ord af ham kunde bringe dem til at gjøre hvad det skulde være, og man vil maasse let ledes paa den Tanke, at Wesfel har været haard og uretfærdig mod sine Folk. Herimod synes dog at vidne dels den Begeistring, han til sine Tider forstod at indgyde Mandstabet, saa at det uden Betænkning fulgte ham i enhver Fare, dels den personlige Hengivenhed, som Enkelte bevislig havde for ham, og aldrig manglede det ham paa Frivillige, naar han søgte dem til et eller andet driftigt Tog. Derimod kan det gjerne indrommes, at saaledes som man maa forestille sig Wesfels Person, heftig, stærk, driftig og virksom, og saaledes som han viser sig i Alt, hvad der er fortalt om ham, er det ikke nogen urimelig Formodning, at der ombord paa „Den hvide Drn” vel oftere har banket en „Rusking”, hvor Matrosen ombord paa de andre Stibe i Flaaden

var sluppen med en Frettesættelse. Men der herskede mellem Mandstabet en almindelig Utilfredshed, som Generalcommissariatets flette og egenlystige Fremgangsmaade nødvendigvis maatte fremkalde. Matroserne havde ofte flere Mars Hyre tilgode, og naar omsider en Del blev udbetalt, modtog de deres Lon i flette Sedler, ved hvis Cours de tabte betydelig; ingen Anstalt var truffen til de Syges eller Saaredes Forpleining; Rosten var slet og ofte aldeles bedærvet; man har Exempel paa, at Trantønder uden videre ere benyttede til Østønder for Flaaden. Utilfredsheden med denne Commissariatets Fremgangsmaade maatte da nødvendigvis ogsaa ytre sig mod hver enkelt Skibschef. Hertil kom, at Flaadens Mandstab for en stor Del var presset og altsaa fra Begyndelsen af uvilligt til Tjenesten, og at mange ryggesløse Personer af Lyst til Prispenge og det omfærmende Liv havde ladet sig indrullere, ligesom det følger af Sagens Natur, at Søkrigen med sine toilesløse Kaperier svækker Mandstabets Moralitet, idet den nedbrøder den Agtelse for Andres Eiendom, der er Gurndvolden for Lov og Ret, og ligesom opfordrer til paa en leifindig Maade at sætte overstyr, hvad der i et Dieblit og ved en Slumpeløse er erhvervet. At endogsaa ombord og under selve Standsen, dette Sømandenes hellige Sied, slemme Uorden have gaaet isvang sees blandt Andet af en Indberetning fra Wessel til Admiralitetet, denne Sag vedkommende. Det hedder deri: „En Del ere to a tre Dage bleven fra Chaluppen, som de have været kammanderede iland med; Mange have seet, de have spilt Tærninger under Standsen; forbudt det Tid efter anden, men hjalp ikke, saa der fulgte paa deres Spil, at en Matros stak Skipperen med sin Kniv i Brystet.“ Fremdeles, „at

Mandstabet den 2den Oktbr.“ (Dagen efter hin sidst omtalte Bataille) „havde gjort sig saa godt som rebelt med at forbyde, at Wessel ei skulde forseile paa Bugten af Jasmund, men holde Søen til Binden blev god.“ At Strengthed mod slikt et Mandstab har været nødvendig, er let at indse, men at Wessels Strengthed ikke har overstredet Nødvighedens Grændse, er ligeledes tydeligt af denne Sags Udfald. Admiralitetet havde vistnok ikke staaet Wessel, derjom det ikke havde været nødt dertil. Han beder i sin Skrivelse til Admiralitetet „de høibydende Herrer at lade Mandstabet examinere, om Nogen af dem kan sige eller godtgjøre, at han det ganske har ladet nogen Mand sætte foran Masten eller med anden haardere Straf belægge, ihvorvel de kunde have det for tjent. Et! de lide Travail (=: Anstrengelse) fremfor noget andet Skib eller Fregat, men det maa jeg og mine Officiere ligesaa vel som de. Beder derfor, de hoiere Herrer ville naadigst se en Ende derpaa; haver jeg forseet mig udi Noget mod Artillerne, forlanger jeg aldeles ingen Forstaaelse i nogen Maade; haver jeg Ret, som jeg med Gud og min Samvittighed ved jeg haver, da at de maa nyde Straf, som ere Marsag i saadanne Oprørigheder. Andre til Afsty.“

Mandstabet vidste ingen anden antagelig Grund at anføre for deres Klage, end at Kapteinen ikke blot havde trunget dem til at slaas, men endog til at indlade sig med deres oienlynlige overlegne Fiende, hvorimod Wessel beriste, at han i Begyndelsen havde antaget sine Krydsere for danske Skibe, da de viste det danske Flag. Enden paa Sagen blev da den, at en Del af Mandstabet fik Kamp paa Holmen.

Kong Karl den Tolvte havde siden sin Ankomst fra Tyrkiet opbudt alle sine

Kræfter for at forsvare Svenskpommern, men forgjæves. I Slutningen af Aaret 1715 søgte han endnu ved sin personlige Nærværelse og sine driftige Gjeringer at redde Stralsund, der belejredes af de Danske og deres Allierede, men det var tydeligt, at uagtet alle hans haardnakkede Anstrengelser, Byen ikke vilde kunne holde sig længe, og man formodede, at i det yderste Tilfælde vilde Kongen søge over Østersøen hjem til sit Rige. Da derfor den danske Flaade med Winterens Begyndelse forlod Søen, fik Westfeldt „Hvide Orn“ tilligemed nogle andre Fregatter Ordre til at holde Vagt ved Pommerns Kyst, dels for at afskjære Byen Tilførsel fra Søiden, dels for at forbyde ethvert Fartoi at løbe ud fra Stralsund. Vinteren begyndte imidlertid at blive haard med Drivis, Sne og Kulde, saa at ingen af de andre Fregatter, der skulde understøtte „Den hvide Orn“, med Undtagelse af „Postillon“, kom paa sin Post. Westfeldt, der tilmed ifølge Commissariatets sædvanlige knappe Udvisning af Skibenes Fornødenheder

begyndte at lide Mangel paa Ijs, Vand og Brænde, kunde altsaa ikke efter Planen indeslutte Stralsund. Gjentagne Gange udbad han sig skriftlig af Admiraltetet Forstærkning af Skibe og Mandstab. Han lægger til. „En Del siger, jeg er ikke paa min Post; Gud give de Andre havde været med mig paa deres Post i disse fjorten Dage, det havde været godt for dem og for mig, og Kongens Tjeneste bedre opvartet.“ Imidlertid saa han sig omsider nødt til at søge Kjøbenhavns Rhed, hvor han ankom den 24de December. Da Farsvandet saaledes var aabent, indstibede den svenske Konge sig i en liden Jagt fra Stralsund, undgik med Nød og neppe at blive studt isænt af de fiendtlige Batterier, og naaede den sjerde Juledag gjennem Nodvind, Drivis og Kulde Kysten af sit Rige, hvor han nu atter befandt sig uden Penge og Hjælpe midler, men med ligesaa ubøieligt et Sind, som om han havde staaet i Epidisen for en seirrig Armee.

(Mere).

Forfjællige Slags Notiser.

Den bekjendte Forfatter Peter Christian Asbjørnsen er død den 6te Januar sidstleden i Christiania. Han var født 1812 og tog Examen Artium i 1833. Han studerede en Tid Botanik og Naturvidenskab, fornemmelig vel som Hjælpevidenskab til det medicinske Studium, som han begyndte paa, og udgav (1838—1848 „Naturhistorie for Ungdommen“, et smukt Verk i 6 Bind. Hvis vi ikke feiler, har han ogsaa (under Pseudonymet „Clemens Bonifacius“) udgivet en Røgebog, kaldet „Fornuftigt Madstel.“ Men hvad der egentlig har

gjort ham berømt er hans fortrinlige Gjengivelse af norske Folkeeventyr. Han forte en mesterlig Pen, og hans Naturskildringer, der findes her og der som Indledning til et eller andet Eventyr, horer i sit Slags til det Bedste, som den norske Literatur har at opvise, hvorfor flere Stykker deraf ogsaa er optagne i forskjellige Læsebøger. Fra 1856—58 opholdt han sig ved Akademiet i Tharand i Sachsen, hvor han studerede Forstvidensskaben (: : Læren om en ret Skovdrift), og han var efter sin Hjemkomst ansat i Statens Tjeneste som Forstmeister.

— Den nydste keiserlige Regjering har „i den nydste Handels Interesse“ taget følgende Territorier paa Afrikas Kyster „under sin Bestyrelse,“ nemlig: paa Slavekysten Territoriet Togo med Havnene Vome og Bageida, i Biafra Bugten Territorierne Bimbia med Den Nicol, Cameruns, Malimba ind til dets nordligste Del, Lille Batanga, Plantation og Criby, samt paa Afrikas Sydvestkyst Territoriet mellem Cap Frio og Oranje-floden med Undtagelse af Wal-fish Bay.

(Mgbl.)

— Washington-Støtten har oftere været omtalt i „For Hjemmet“, saaledes f. Ex. i No. 1 Side 24, hvor vi efter Aviserne fortalte, at den nu var færdigbygget. Der vil dog endnu udfræves omtrent \$200,000.00 til at fuldføre de fornødne Forskjønnelsesarbejder paa Grunden omkring Støtten. Den har hidtil kostet \$1,187,710 00, hvoraf \$887,710.00 er bevilget af Kongressen. Historiske Monumenter er paa sin Maade en Faktor i den yngre Slægts Optragelse og derfor ikke unyttige; men det kommer an paa, om man ikke burde have valgt en anden Plan end den at faa reist „det høieste Monument i Verden.“ Man kunde vistnok faaet et ædelere Monument med mindre Bekostning. Nu truer jo desuden Paris (Frankrig) med at reise en Støtte paa 1,000 Fod til sin Udstilling, som de tænker at holde i 1888 (dersom ikke deres Kommunistter og Nihilister imidlertid gjør Oprør og forstyrrer Fredens Gjæringer).

— Det er et gammelt Ord, at „Pres-sen skal kontrollere Presken.“ Dette finder man ogsaa for en Del praktiseres her i Amerika, skjønt der med Rette af Enkelte klages over den Lettroenhed og Mangel paa Kritik, hvorved en Mængde uefterrettelige Smaanotitser tillades at løbe rundt i Landets Aviser, idet den

En kopierer den Anden. „The Christian at Work“ fortæller, at „Brooklyn Magazine“ aftrykker Cowpers bekendte Digt: I am monarch of all I survey, lægger det i Munden paa Alexander Selkirk (den historiske Robinson Crusøe) og slutter af samme Digt, at Selkirk var en Digter „of no mean order.“ For en Tid siden skal der rundt i Aviserne have gaaet en Notits om en rørende Scene ved Præsident Jacksons Dødsbæng, hvorved fortælltes, at den omringedes af hans Børn. Herimod anmærkes, at Præsident Jackson ikke havde nogen Børn. (Han var Præsident fra 1829—37 og døde i 1845). — En vestlig Avis fortalte for ikke lang Tid siden, at Cæsar græd, fordi der ikke var Lande nok igjen at erobre; en anden Avis er dog istand til at tage vedkommende Ignorant i Skole og fortælle ham, at det var Alexander den Store, som saaledes fandt Verden for liden.

— Der er mange Mennesker, som har en overtroist Frygt for Tallet 13; især anser man det for farligt at sidde 13 tilbords og tager i paakommende Tilfælde særegne Forholdsregler for at undgaa dette Tal. Oprindelsen til denne Frygt er Tanken om, at Judas var den 13de ved det hellige Nadvermaalid. Man tror derfor, at hvis 13 sidder tilbords sammen, vil 1 af disse dø i Løbet af 1 Aar. En Kristen vil dog indse, at Menneskets Liv og Død er i Guds Haand, og at den, som Herren beslutter at kalde herfra, ikke undgaar det derved, at han indfalder en Forbigaaende for at faa 14 Personer om Bordet eller lader En vente for kun at faa 12; ei heller behøver Nogen at frygte for, at hans Liv svæver i ringeste Fare, fordi om han er den 13de tilbords; thi ikke en Spurv falder til Jorden uden den himmelske Faders Billie; „men og alle Eders Ho-

vedbaar ere talte." Men saa galt som det er at nære saadan overtroist Frugt, saa galt og galere er det at gaa saa at sige til den modsatte Yderlighed. Saaledes berettes der for en Tid siden, vi tror fra New York, at 13 Mænd havde forenet sig til at holde et Middagsfestselskab for at vise Verden, hvilke tapre Karle de var til at trodse den omtalte Fordom; de havde endog saa, saavidt erindres, 13 Retter Mad, 13 Slags Vin, o. s. v. En amerikansk Redaktor anmærker dertil meget rigtigt, at de sidst nævnte Daastændigheder synes vel dristige; (thi da den hele Tilstelning hviler paa den Idee, at Ingen af dem skal dø: Aarets Løb, saa burde de være mere

forsigtige med Antallet af Retterne og Flaskerne).

— Udfillings- Foretagendet i New Orleans skal være i en Underbalance paa \$319,000.00.

— Patentkontorets Indtægter i forrige Aar angives til \$1,075,799.00 og Udgifterne til \$970,580.00. Det saakaldte Patentfond i Skattemmeret udgjør nu \$2,781,695.00.

— I Norge har man høst Ueilighed af Navneligheden mellem Christiansand og Christiansund, som ved urrdelig Skrift let forveksles. Marine- og Postdepartementet har derfor bestemt, at der paa Breve til Christiansand skal tilføies S og til Christiansund N.

Blandinger. — Nyt og Gammelt.

Gutten paa Uhrviseren. Det hændte engang for lang Tid siden, at en Smaaagt i en By i Holland eller Belgien en Dag gik op i et høit Kirke-taarn og krob der ind gjennem en Luge for at tage et Fuglerede. Men saa faldt han ned — dog ikke helt ned: thi en af de alenlange Visere paa Taarnuhret traf til at pege opad og stak sig saaledes gjennem hans Klæder, at den holdt ham fast der, indtil der kom Folk og befriede ham. Denne Gut skal siden være bleven en dygtig Prest og have virket med Belsignelse. Har Nogen fortælle os hans Navn og give nogen videre Oplysning om, hvor han virkede, og naar han levede?

Opdagelsen af Chloroform. Mr. Waldie, der gav afdøde Sir James Simson det første Binl med Hensyn til Chloroformens Virkning, hvilket han

brugte med saa meget Held, var ikke, som man almindelig tror, bosat i Riverpool, men en Chemiker og Boghandler fra Linlithgow. En Dag havde han en Staal staaende i Butikken, da en Herre med sin lille Hund traadte ind. Staalet, der indeholdt Chloroform, var sat paa Gulvet indenfor Døren for at være af Veien. Ikke før var Hunden kommet ind, forend den gik hen og snusede til Staalens Indhold, hvilket beforden mindre vel, thi den faldt oieblikkelig om paa Gulvet og laa som død. Efter en Times Forløb, medens dens Eier gik og jamrede sig over Tabet af sin Kjæledægg, begyndte den at bevæge sig og gjenvandt gradvis sin Bevidsthed.

Chloroform blev opdaget af Soubrier 1831. Sammensætningen havde længe været kjendt i den praktiske Chemi, forend Virkningen deraf blev opdaget.

(For Ungb.)

De berømteste historiske Træer paa Jorden. — For det bekendte Humboldts Træ i Venezuela og det i den seneste Tid af Wallis (en Rejsende) opdagede Træ i Brasilien, er man nærved at lade gaa af Minde følgende berømte Træer, der engang have haad historisk Navnkundighed: Det ruminalske Figentræ, „under hvilket Roms Stiftere, Tvillingparret Romulus og Remus, bleve opammede af en Ulvinde.“ Platanen i Lydien, der, for sit uhyre Omfangs Skyld, blev smykket med en Guldfjede af Kæres paa hans Tog til Grækenland. A h o r n =

træet i Lycien, 81 Fod i Omkreds. I Gulningen af dette Træ holdt Romeren Vicinius Mucianus Taffel med 18 Følgesvende. Caligulas Træ, i hvis Top Caligula med 15 Personer holdt den berømte „Redesmaus“. Det højeste Træ skal være en Ceder paa et Bjerg i Californien; nede ved Jorden indtager den en Omkreds af 92 Fod, og 14 Fod fra Jorden har den endnu et Omfang af 61 Fod; Høiden beløber sig til 385 Fod, Barkens Tykkelse er 14 Tommer, og Træets Alder angives til 2,520 Aar.

(Mgbl.)

G a a d e r.

No. 253. Logograf. (Indsendt).

Et sammensat Ord; første Del 1. 2. 3.

Anden 4. 5. 6. 7.

5. 6. 2. 3.

Man siger det ofte, naar man har jaldt;

Nu tror jeg nok, at du ei gjætter galt.

1. 4. 5. 6. 7.

Her ser du et Vegetoi for de Smaa,

Et Stod, og jeg løber, du kan mig ei naa.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Wit Første og Andet tilsammentaget

I Udhús findes, i Mark og Stod;

De høre begge til samme Faget —

Det Hele ogsaa: De lure paa Kov.

J. C. A.

Enhver Abonnent paa „For Hjemmet“, som inden 31te Marts forstkommende indsender sin Kontingent (\$2.00) for 1885 (og samtidig opgjør sin Restance, om han skylder Noget), faar sig tilsendt en af de Præmier, som er nævnt i No. 1 Side 30. Hvis Abonnenten ikke nævner, hvilken Præmie han foretrækker, vil No. 2 blive sendt. Pengene bør sendes paa en betryggende Maade, saa de ikke blive borte undervejs.

Adresse:

R. Thronsjen, Box 1014, Decorah, Iowa.

J u d h o l d: I Skumringen. — Reiseindtryk og Skildringer fra det hel- lige Land. — De latinske Navne paa Søndagene mellem Paaske og Pintsje. — Fra Lake Winnewakar, sædvanlig kaldt „Devil's Lake.“ — Søhelten Peder Tor- denskjold. — Forstjellige Slags Notiser. — Blandinger. — Nytt og Gammelt.

R. F. B. Portman,
JUSTICE OF THE PEACE,

ATTY. AT LAW, NOTARY, REAL ESTATE.

Office over Klopps Drug Store, DECORAH, IOWA.

G. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willett & Willett,

ATTORNEY'S AT LAW,

DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johnsen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidstler etc.,

forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Buder, Sæleringe etc.

Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffelovne samt Kobber- og Blisvarer, Gaardsredskaber og Værktøi, Bygningsmaterialier, isaaom Vinduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt ogolie.

Kobber- og Blisvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

E. CUTLER

ATTORNEY AT LAW & General Insurance Agent
Office in Adams Block.

DECORAH, IOWA.

T. E. Egge,

NOTARIUS PUBLICUS, udfærdiger Skjøder, Pantobligationer, Føderaadskontrakter etc. Auditors Office i Courthuset,

DECORAH, IOWA.

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

handler med Hammer, Lister, Albums, Fjelds-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc
Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn fotograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Aflæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerys Drugstore,
Decorah, Iowa.

Læs dette!

Af „For Hjemmet“ 27de Bind, som blandt meget andet indeholder den udmærkede Fortælling „Pigen fra Norge“ af A. Munch, er et Hefte beskaaret for nær ind til Teyten, men det kan læses. Dette Bind (12 Hefter, over 350 Oktavsider) sendes derfor portofrit for 35 Cts. (ikke halv Pris.)

Adresse:

K. Thronsjen, Box 1014, Decorah, Iowa.

99 CENT STORE 99

For Galanteri-Barer, Guldstads, Solvtøi,
Billed-Kammer,
etc. - - - etc. - - - etc.

Familien Heldringen,

en udmærket, kristelig Fortælling af Eugenia v. Mitzlaff, 17 mindre Fortællinger, forskellige Biografier og meget andet Læsestof, (24 Hefter — 1 ældre Udgang af „For Hjemmet“) sendes portofrit for \$1.50.

Adresse R. Thronsjen, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Tæt ved Post Office, Decorah, Iowa.

6 tidligere Bind af „For Hjemmet“,

indeholdende flere store og en Mængde mindre Fortællinger (72 Hefter, over 2,100 Otkastider med Titelsblade og Register til hvert Bind) sendes portofrit eller pr. betalt Express til hvilken som helst Adresse her i Landet for \$5.00. (Enkelte Bind kunne ogsaa sendes til Norge og Danmark for \$1.00 Stykket). Ved et Bind forstaaes 12 Hefter.

Adresse:

R. Thronsjen, Decorah, Iowa.

Day Brothers Lumber-Yard

Sælger Lumber i Stort og Smaat, Bath, Shingles, Sash, Doors & Blinds, Tagrender og Bygningspapir. Hele Jernbanevoagn-Ladninger leveres til lave Priser.

Tæt ved Jernbane-Depotet, Decorah, Iowa.

K. I. HAUGEN.

Dealer in

GENERAL MERCHANDISE,
Decorah, - - - Iowa.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$30.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars - Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Jver Larsen
fælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Stovler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
I Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre=Læge.
Decorah - - Iowa.

Vi kan tilraade vore Læsere
at kjøbe sit Skotøi hos

L. M. ENGER,
respektabel Skohandler,
2den Dør Vest for 1st National Bank,
DECORAH, - - - - - IOWA.
u. b.

DECORAH MANUFACTURING COMPANY,
Decorah, - - - Iowa.

Fabrikere **Vægter** af alle Størrelser fra 600 lbs. til 10 Tons Capacitet;
Gryder fra 25 til 75 Gallens; **Arbeids-Vogne** i 2 Størrelser. Udfører alt
Slags Fabrik-Arbejde og Støtning i Jern og Messing, samt reparerer **Farm-**
Maskiner, Damp-Maskiner, og Mølle-Maskiner hurtigt og paa rimelige **Be-**
tingelser.

Den interessante Fortælling „Fater Clements“, Gustav Vasa
Historie og meget andet Læsestof (12 Hefter, 1Ede Bind af „For Hjemmet“)
sendes portofrit for \$1.00.

Toaldegamle Sange fornnyede („Lolbtalvisen“ og „den gylde ABC“),
sendes portofrit for 10 Cts.

Adresse: **R. Thronbjuen, Box 1014, Decorah, Iowa.**

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Office over Winneshik County Bank, - - - Decorah, Iowa.

G. I. Wendling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alle slags Njoretøier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Verksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaned) og for en Termin i Forhold. Koft billig.

Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Gier af —

Decorah Marble Works.
Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har sikret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Dhr. J. W. Soy, Thorvald Ropsland O. G. Arnesen og M. W. Ridder.

E. P. Haugen.

~~~~~
Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

F. N. EGGE,

Smedeverksted, Water Street, lidt Vest for Woolen Factory, Decorah, Iowa.

Hestestøning, Reparation af Blouge og alle
Slags Gaardsredskaber,

samt Alt til mit Fag henhørende Arbeide udføres billigt og forsvarligt.